

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah.
Velja za vse leto..... \$6.00
Za pol leta..... \$3.00
Za New York celo leto... \$7.00
Za inozemstvo celo leto... \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily
in the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: 2876 CORTLANDT.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4687 CORTLANDT.

NO. 291. — ŠTEV. 291.

NEW YORK, TUESDAY, DECEMBER 13, 1921. — TOREK, 13. DECEMBRA, 1921.

VOLUME XXIX. — LETNIK XXIX.

PREMOGARJI ZAHTEVAJO VIŠJO PLAČO

ZAHTEVE BODO SESTAVLJENE NA KONVENCIJI ANTRACITNIH PREMOGARJEV, KI SE BO PRIČELA DNE 17. JANUARJA. — KONVENCIJA BO ZAHTEVALA "CLOSED SHOP" STAVLJENE BODO PREDLOGE, TIKAJOČE SE DELAVNEGA ČASA TER DRUGIH IZPREMEMB.

Splošna ameriška javnost bo priviknuta na obveščeno o zahtevah premoogarjev, ki se bo sestala konvencija, na kateri bodo zastopani trije distrikti antracitnih premoogarjev. Konvencija se bo sestala dne 17. januarja v Shamokinu, Pa.

Pri tej priliki bodo sestavljene zahteve premoogarjev glede plače in delavskih pogojev. Sklepi te konvencije se bodo tikali vseh premoogarjev antracita v celi Pennsylvaniji.

Delegati, ki zastopajo več kot 125.000 antracitnih premoogarjev, so bili pozvani na konvencijo. Unijski voditelji izjavljajo, da se bo v glavnem razpravljalo o zahtevah za višjo plačo, za krajši delavni čas, za takozvani "closed shop" in o drugih važnih zadevah, tikajočih se blagobita premoogarjev.

Zahteve glede plačilne lestvice, katero bo sprejela ta konvencija, bodo predložene mednarodni konvenciji United Mine Workers, ki se bo sestala v Indianapolis v odobrenje.

Predno se bo sestala ta mednarodna konvencija, bodo tudi premoogarji, zaposleni pri mehkem premogu, predložili svoje zahteve, kajti dne 31. marca prihodnjega leta potečejo vse sklenjene pogodbe z delodajalci. Na konvenciji v Indianapolisu bodo sklepali vsled tega glede skupne akcije delavcev zaposlenih pri antracitnem in mehkem premogu. To je prvokrat v zgodovini premogarske industrije, da so se premoogarji obeh vrst združili za skupno akcijo.

Poziv na konvencijo, katero je sklical svet antracitnih premoogarjev iz treh krajev, so podpisali uradniki okraja št. 1, ki ima svoj glavni stan v Scrantonu, Pa., okraja 7, ki se nahaja v Hazletonu, Pa., in okraja 9, ki se nahaja v Shamokinu, Pa.

Glede zahtev, ki bodo postavljene na konvenciji antracitnih premoogarjev, je izjavil Philip Murray, podpredsednik U. M. W., naslednje:

Razven popolnega priznanja naše organizacije, to je U. M. W. of A., bomo na tej konferenci razpravljali predvsem o plačah. Uveljaviti moramo enotnost vseh plač v različnih razredih dela, ki je zaposleno v antracitnih premoogarjih.

Naša skrb bo nadalje, da skusimo izpravi krivičen sistem podkontraktov. Razširiti hočemo tudi svoje zahteve glede krajšanja delavnika ter vključiti v to vse ljudi, ki so zaposleni v antracitnih premoogarjih.

Naša organizacija se je nahajala devetnajst let v trdnem boju z delodajalci, združenimi v takozvani Anthracite Coal Operators. Tekom tega časa je naša organizacija zadostila vsem kontraktnim obveznostim ter vzdržala industrijski mir ter nepešnost produkcije, kjer je predstavljala glavni temelj priznanja navlake mednarodne organizacije U. M. W. of A.

Ker pa niso plače v različnih rovih enake, je prišlo do številnih spopadov tekom preteklih par let. Nobenega vzroka ni, da bi se razmere še nadalje obstajale, kajti razlika v plači znaša od 10 centov do enega dolarja na dan za isto delo v različnih rovih.

Unijski voditelji so nadalje izjavili, da se bo na konvenciji razpravljalo o vprašanju kako spraviti v soglasje plače majnarjev v antracitnih premoogarjih z onimi, ki so zaposleni pri mehkem premogu.

Vprašanje krajšanja delavnika, katero so delodajalci preteklo leto zavrnili, bo najbrže prišlo zopet na vrsto in unijski voditelji so izjavili o tem naslednje:

Naša zahteva se glasi, da ne sme biti delavni dan več kot šest ur dolg za vse razrede dela. Vsak teden naj se dela le pet dni.

BOJAKI NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA" NAJVEČJI SLOVENSKE DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH

EDISON IN FORD V MUSCLE SHOALS
Slika nam kaže sprejem fabrike ta Forda in inajditelja Edisona v Florence, Ala. Moža sta obiskala Muscle Shoals, kjer misli Ford postaviti velikansko tovarno. Gonilno silo bi dobival iz vodnih naprav, ki so sedaj v rokah ameriške vlade.

VELIK IZBRUH OGNJENIKA

Popokatepetl, veliki mehiški ognjenik v bližini glavnega mesta, je pričel zopet bruhati.

Mexico City, Mehika, 12. dec. — Veliki ognjenik Popokatepetl, ki leži južnoiztočno od tujaknjega mesta, je pričel večeraj popolne močno bruhati. V višini 2500 čevljev nad žrelom je vrgel stebri dima in pepela. Ta stebri so bili videti na velikansko razdaljo. Predsednik Obregon in njegovi gostje, ki so se ob enem času nahajali v nekem gradu, so se ravno podali na balkon, ko je nastal izbruh. Z balkona so ga lahko lepo opazovali. Obregon sam je poslal po daljnogledu ter opazoval oblak dima iz žrela, nahajajočega se 40 milj proč. Nato pa je dal povelje, naj se dvigneta v zrak dva aeroplana, da ugotovita obseg izbruha.

Letalca sta se vrnila ter sporočila, da sta čula močno bobnenje v notranjosti žrela in da teče lava na vse strani. Svarilna znamenja so bila poslana vsem krajem, nahajajočim se v bližini ognjenika, a poročila, ki so prišla v glavno mesto, so pokazala, da so ti mali kraji že več tednov zapušeni.

Tekom zadnjih par mesecev se je že večkrat poročalo o delovanju tega ognjenika, a vsak dotodanj izbruh je bil močnejši od prejšnjega ter se je vsled tega bati, da bo sedanja erupcija preprekavala vse prejšnje.

KONEC TRPLJENJA.

Trenton, N. J., 10. decembra. To je konec. Nihče nikogar na svetu. — Tako je stalo zapisano na nekem listku, katerega so našli v žepu moža, ki se je registriral kot George Becker v nekem hotelu v Yorku, Pa. in katerega so našli pozneje zastrupljenega v njegovi sobi.

V NEMOČI PREVLAJUJE PESIMIZEM.

Berlin, 12. dec. — Drugi veliki bančni bankrot v Nemčiji v teku enega tedna je vzbudil velik pesimizem v tujaknjih finančnih krogih. Banka, imenovana Allgemeiner Bankverein v Düsseldorfu je zaprla svoja vrata, ker je izgubila približno 200 milijonov nemških mark tekom spekulacij z markami.

Tukaj je opaziti precej vzne mirjenja radi pomanjkanja prekriki je strašil dolgo časa ter je bil močan, kajti Berlin ima na razpolago le zalogo za pet dni in pri svojih junakov ter boriteljev za oproščenje malih narodov.

PREDLOGE PROTI PRISELJEVANJU

Eden izmed ameriških narodnih zastopnikov hoče pustiti le po sto ljudi na leto iz raznih dežel.

Washington, D. C., 12. dec. — Sovražniki priseljevanja so zopet na delu ter bodo tekom prihodnjega zasedanja predložili številne nadaljevalne predloge, da se bolj omeje prihajanje ljudi iz Evrope in drugih krajev.

Najboljši vzgled med temi predlogi je tni, v katerem se glagolj, da se sme le po 100 ljudi iz katerekoli dežele priseliti v Združene države tekom enega leta.

Tukaj tudi domnevajo, da skušajo parobrodne družbe na umečen način pospešiti priseljevanje in da so te parobrodne družbe v glavnem odgovorne za to, da se je že v prvi polovici leta izkrenalo več kot pol priselencev, ki smejo priti v deželo na temelju sedaj veljavne priselneške postavke.

V celotni pride lahko vsako leto 355.000 priselencev.

Cenrjav je rečeno, da bodo stali veliko število raznovrstnih predlogov, so dobro poučeni krogi nazarjanja, da bo mogoče podaljšati veljavnost sedanjih postavk glede priseljevanja za nadaljnjih pet let.

POČASČEN POSLANIK.

Rim, Italija, 10. decembra. — Italjansko-ameriški zavod je priredil zabavo na čast ameriškemu poslaniku Child in njegovi ženi v klubovnih prostorih v palači Salviati. Prireditve se je vdeležila celotna ameriška kolonija v družbi odličnih Italijanov, med katerimi je bil tudi senator Furrini.

NAJNOVEJŠA VEST.

V Italijo je odpotoval največji junak, kar ga je kdaj rodila zemlja, italjanski general Diaz, ki je prevzel za vojsko kočijo italjanske vojske umetnosti po strašnem porazu, katerega so doživeli italjanski junaki pri Kobaridu. Po Anemirjenja radi pomanjkanja prekriki je strašil dolgo časa ter je bil močan, kajti Berlin ima na razpolago le zalogo za pet dni in pri svojih junakov ter boriteljev za oproščenje malih narodov.

PREDRZEN BEG IZ ČIKAŠKE JEČE

Obupan kandidat za vislice je pobegnil s tremi drugimi iz čikaške ječe malo pred eksekucijo.

Chicago, Ill., 12. decembra. — Tommy O'Connor, nevaren zločinec, kojega karijera bi se morala končati v četrti na vislicah, je pobegnil iz ječe ter vzel s seboj tri druge. Sedaj ga išče policija pa vseh šepunkah, kjer je imel navado zahajati v svojih prostih dneh.

O'Connor je znan med svojimi tovariši kot "Lucky Tommy". Njegov posrečeni beg tudi pričra o pravilnosti tega priimka. Ravno se je nahajal na dvorišču in se izprehajal z drugimi tovariši. S pomočjo treh nadaljnjih jetnikov je premagal paznika in vsi štirje so si nato priporili pot v prostost skozi zadnje dvorišče jetnišnice. Kjer so morali premagati še tri nadaljne paznike. Čeprav so pazniki streljali nanje, so hiteli preko dvorišča, plezali preko zidu ter vstavili na drugi strani neki avtomobil, kojega so sferju so zapretili z revolverjem. O'Connor in dva njegova tovariša sta v resnici všla, četrti si je pa zlomil nogo, ko je plezal preko zida.

Kot je izjavil neki jetniški uradnik, niso bili stražniki oboroženi. Neki John Jensen je pozneje povedal policiji, da so ga pogubili zločinci prisilili odvesti jih v avtomobilu. Avtomobil se je polomil, ko je prišel en blok proč od jetnišnice. Zločinci so se zatem razpršili na različne strani.

Ko je O'Connor všel, so tesarji ravno postavljali vislice, na katerih naj bi v četrti visel.

Na smrt je bil obsojen, ker je ustrelil nekega policista, ko je policija obkolila njegovo stanovalje, ter se na ta način rešil.

Po deli deželi so izkali tega drznega zločince ter ga končno zalotili v St. Paul. Policijski načelnik Fitzmorris pravi, da bo suspendiral iz službe vsakega policista, ki bo skušal ujeti tega zločince živega. To pomenja, da noče rizikirati življenja nobenega nadaljnega policista.

PAMETNA UREDBA.

Kot poroča Scientific American občiske motorni avtomobil, opremljen kot zdravniška in zobozdravniška klinika oddaljene indijske rodove v Californiji, v spremstvu enega zdravnika in enega dentista.

VELIK USPEH PEVCA ŠALJAPINA

Ameriško občinstvo je z nemim navdušenjem pozdravilo nastop slavnega ruskega basista.

Časi se v resnici izpreminjajo. Ni se dolgo tega, komaj par mesecov, ko je bil v velikih je bilo čitati v vseh nemških "Za" skrbih radi njene usode in to radi sopisih, navdušenih od kajzerjevega duha, o premoči in svetovni kabinet razcepljen glede tega nadvladati Nemčije, da so Rusi ži-vprašanja.

Metropolitan Opera House (v New Yorku) so vzpizorili Boris Godunova, nesmrtno delo ruskega skladatelja Musogorskega.

V glavni ulogi je nastopil Fedor Šaljapin.

Predstavitve tega zanimivega dela je bila popolna, v kolikor pride pri tem vpoštev približno dvajset solistov, ki so nastopili. Uspeh, senzacija, ženij, ki je nadkriljeval vse, pa je bil — Fedor Šaljapin. To je umetnik, kot ga nima para na celem božjem svetu. Zakaj lotiti se posameznosti? Zadoštuje ime Šaljapina in to spominja že vnaprejši dovršenost. Dvornost v predstavljaju in petju (kljub majhni indispoziciji, ki je posledica njegovega kratkega bivanja v deželi), dovršenost v postavi in umetniškem prednasanju. To je bilo mojstrsko delo, vsprico katerega mora stopiti v ozadje.

Opera je bila razprodana do zadnjega kotička, kljub povišanemu, kajti največji prostor je stal \$3.30. Vsi navzoči, na poniznih galerijah in "plemstvo" se deče v ložah, je z nemim navdušenjem nazdravljalo umetnika, kot ga še ni videla Amerika. Večer je bil za vsakega navzočega doživalj kot ga življenje le redkokdaj nudi.

(Tako piše pangermanski list, ki je blatil v prejšnjih časih in blati še sedaj vse, kar je slovanskega. Slavi pa Šaljapina, velikega ruskega pevca, prijatelja in tovariša Gorkoga in vseh pošteni ljudi v Rusiji, ki se hočejo oprostiti kontrole mednarodnega kapitala. Poštenost zmaguje vedno in čista umetnost nima nobenega stika z mednarodnimi spori.)

\$2000 NA MESEC ZA STANO-VANJE PREVEČ ZA PRINCA.

Pariz, Francija, 10. decembra. — Oficijska zanikanja pritožb zmeriških turistov, da se jih je na nesramen način izkoriščalo ali vsaj skušalo izkoriščati v francoskih hotelih, so dobila hud udarec, ko je perzijski prestolonaslednik izjavil, da se je zahtevalo od njega dva tisoč dolarjev za par sob v nekem hotelu v Naney, kjer je stanoval en mesec.

Med posameznimi točkami računa je bila tudi svota \$200 za eno samo steklenico konjaka. (Prine naj pride v Ameriko, kjer bo dobil konjak veliko cenejeje od butlegarjev.) Francosko časopisje zahteva, da naj se tega nesramnega birta občutno kaznuje.

VILJEMINA BO DOBILA VEČ DENARJA.

Haag, Holandska, 12. dec. — Kraljica Viljemina pravi, da ne more še nadalje vladati svojim podanikom za bomo svoto 600.000 goldinarjev na leto. Raditega je ljudski parlament, kateremu pravijo na Holandskem "generalstaaten" podvojil to svoto. Tudi njena mati, ki je dobivala dose-daj po 150.000 goldinarjev, je dobila povišanje plače.

DE VALERA PROTI SPREJEMU POGODBE

De Valera vstraja pri svojem mnenju, da pogodba ni sprejemljiva. — Griffith za ratifikacijo.

Dubl'n, Irska, 10. dec. — Prijatelj pogodb, ki je bila sklenjena med Irsko in Anglijo, so v velikih skrbeh radi njene usode in to radi sopisih, navdušenih od kajzerjevega duha, o premoči in svetovni kabinet razcepljen glede tega nadvladati Nemčije, da so Rusi ži-vprašanja.

Tukaj se je ugotovilo, da so štirje člani irskega kabineta za sprejem pogodbe kot je bila se-bil v enem najbolj zagrizenih ustanovitelj Sinn Féin organizacije ter minister za zunanje zadeve: Michael Collins, finančni minister: Robert Barton, ekonomski minister in William Cosgrave. Proti sprejemu pa so predsednik De Valera, minister za domače zadeve Austin Slack in obrambni minister Charles Burgess.

Predsednik Valera je izdal naslednje ugotovilo: — V javnem časopisu ste videli besedilo predlagane pogodbe z Anglijo. Pogoji tega dogovora so v osem nasprotju z željami pretežne večine tega naroda kot izražene prosto pri ponovnih volitvah tekom zadnjih treh let.

— Smatram za svojo dolžnost informirati vas neposredno, da ne morem priporočiti sprejema te pogodbe niti irskemu republikanskemu parlamentu, niti narodu kot takemu. V tem stališču me podpirata ministra za domače zadeve in obrambo.

— Javna seja parlamenta je bila sklicana za sredo ob enajstih zjutraj.

— Narod prosim, da naj vzdrži tekom tega intervala isto disciplino kot dosedaj. Člani kabineta, čeprav razdeljenega mnenja, so pripravljani vršiti javno službo kot ponavadi. Armada kot taka, seveda ni prizadeta od političnega položaja ter je še nadalje pod istimi povelji ter isto kontrolo.

— Velika preiskunja za naš narod je prišla. Najti je definitivno ustavno pot, po kateri se dá rešiti naše diference. Nikarmo se oddaljiti od te poti ter naj bo obnašanje kabineta v tem oziru vzgled za celi narod.

Kmalu za ugotovilo de Valere je prišlo tudi ugotovilo Griffitha, načelnika sinifinske delegacije v Londonu:

— Jaz sem podpisal pogodbo med Irsko in Anglijo. Prepričan sem, da bo ta pogodba položila temelj za mir in prijateljstvo med obema narodoma. Kar sem podpisal, pri tem bom tudi vstrajal, v pripravljen, da se bliža konec več stoletij trajajočega konflikta.

— Kar hočemo, je Irska, prosta Irska, ki lahko izdela svojo lastno rešitev.

Čeprav ni mogoče zatajiti resnosti spora v kabinetu radi te pogodbe, je vendar jasno, da so kaj takega priokovali celo oni, ki so podpisali pogodbo. De Valera ima mogočen glas v celi zadevi in njegovo stališče, posebno če ga bo podpiralo več drugih ministrov, bo našlo precej odmeva. Kljub temu pa se irdovratno vzdržuje nazarjanje, da bo irski republikanski kabinet kot zastopnik in glas celega naroda odobril pogodbo kljub ugovorom, katere se je dvignilo sedaj in kakorhitro bo večina glasovala za pogodbo, se bo tudi sprejelo odločitev republikanskega parlamenta kot voljo irskega naroda.

VELIKANSKI PRIMANJKLJAJ

Washington, D. C., 12. dec. — Zvezni ladijski urad, ki posluje vedno z deficitom, je izdal v preteklem letu 82 milijonov dolarjev več kot je pa prejel. To je pripisovati v glavnem zmanjšanju oceanskih pristojbin.

Denarna izplačila v jugoslovanskih kronah, lirah in avstrijskih kronah

se potom naše banke izvršujejo po nizki ceni, samozlivo in hitro.

Včeraj se bile naše cene sledeče:

Jugoslavija:

Razporedila na sedanje pošte in izplačuje "Kr. poštni čekovni urad" in "Jadranska banka" v Ljubljani.	
300 kron	\$ 1.45
400 kron	\$ 1.95
500 kron	\$ 2.40
1,000 kron	\$ 4.50
5,000 kron	\$22.00
10,000 kron	\$43.00

Glasom narodne ministrstva za pošto in brzojav v Jugoslaviji je sedaj mogoče kar nakasovati smeske potom po-e edinole v dinarjih; za vsake štiri krome bo izplačan en dinar; razmerje med dinarjem in kromo ostane tamaj nespremenjeno.

Italija in masedonsko ozemlje:

Razporedila na sedanje pošte in izplačuje "Jadranska banka" v Trstu.

50 lir	\$ 2.80	500 lir	\$24.00
100 lir	\$ 5.20	1000 lir	\$48.00
300 lir	\$15.00		

Nemška Avstrija:

Razporedila na sedanje pošte in izplačuje "Austrijsche Bank" na Dunaju.

1,000 nem.-avstr. kron \$ 0.95	10,000 nem.-avstr. kron \$ 5.30
5,000 nem.-avstr. kron \$ 3.50	50,000 nem.-avstr. kron \$25.00

Vrednost denarja sedaj ni stalna, menja se večkrat nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej. Mi računamo po ceni istega dne kot nam poslani denar dosepe v roke.

Kot generalni zastopnik: "Jadranska Banka" in njenih podružnic imamo razpisane izvanredne pogodbe, ki bodo velike koristi za obo, ki se hoče ali se bodo posluževali naše banke.

Denar nam je poslati najbolj po Domestic Money Order, ali pa po New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK, 82 Cortlandt St., New York

(Advertisement)

"GLAS NARODA"

SLOVENIAN DAILY
owned and published by
SLOVENIAN PUBLISHING COMPANY
(a corporation)
FRANK BAKER, President LOUIS BENEDIK, Treasurer
Place of Business of the Corporation and Address of Above Officers:
68 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredni nedelje in praznikov.
Za leto 1922 vsakega št. 365
Za New York in celo leto 67.00
Za Kanada 68.00
Za pa. l. leta 69.00
Za t. l. leta 70.00

GLAS NARODA
(Velo of the People)
Printed Every Day Except Sundays and Holidays.
Subscription yearly \$6.00
Advertisements on Agreement.

Digital brez podpisa in pečata se ne prištejejo. Denar naj se blagovno pošilja po Money Order. Pri sprejemanju krajša naročnikov priložnost, da se na nas tudi pošilja blagovna, da hitreje prejemo naročila.

GLAS NARODA
68 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2876

ZVEZA VELESIL.

V Washingtonu praznujejo. — Vrskajo in nazdravljajo. — Konferenca je bila nad vse uspešna.

Saj je vendar rekel sam predsednik Harding: — "Naša najdalekosežnejša upanja so se vresničila."

To je torej konec konferenc, ki je imela namen spraviti orožje s sveta.

Orožje je pa še vedno tukaj in bo vedno ostalo. Združene države so zadnja leta izvanredno oboroževale. Utrdile so pacifično obalo, v Pacifičnem oceanu so si nabavile nebroj postaj za nabavo premoga, na otoku Yap hočejo imeti brezžično brzojavno postajo.

Posledice tega oboroževanja niso izostale. Tudi Japonska je oboroževala na suhem in na morju.

Pacifik je postal pozorišče imperijalističnega tekovanja. Edino vprašanje je bilo, kdaj bo izbruhnila krvava borba za kontrolo Azije.

Japonska se pa kljub svojemu angleškemu zavezniku ni posebno dobro počutila.

Amerika je veliko bližja kot je Velika Britanija. Ameriške ladje lahko veliko prej dosežejo lepo japonsko otočje, kot pa angleške.

Sklicana je bila torej razorožitvena konferenca. Na razoroževanje ni bilo misliti. Temeljni pogoj te konference je bil: na kak način bi bilo mogoče razkosati Azijo, da bi med mesarji ne prišlo do nobenega spora.

Gospodje so pa nekaj prezrli. Prezrli so namen cele konference, v kolikor naj bi se tikala azijskega vprašanja. Namen je bil, če smemo verjeti časopisju, za čititi Kitajsko pred Japonsko.

Japonska je hotela Kitajsko požreti. Koreja je v njenih krempljih in Šantungu gospodari.

Vsega tega se je poslastila na nesramen način. Taka načina bi se celo ameriški cestni ropar sramoval.

V zadnjem trenutku je prihitela Amerika obupanemu Kitajcu na pomoč. Sklicala je konferenco, da nauči Japonec manjre.

Kar se je pa vresnici zgodilo, smo ravnokar doživeli. Združene države so se zvezale z Japonsko in Anglijo ter odobrile prošnjo Francije, da sme biti v zvezi teh plemenitnikov.

Zadnje poročilo iz Washingtona se je glasilo: — "Kitajsko vprašanje bo zaenkrat še nerešeno ostalo. Administracijski krogi so mnenja, da je boljše Kitajsko naznotraj utrditi ter ji dati stabilno vladno. Potem bomo dali Kitajski veliko posojilo ter ji bomo v vseli ozirih na strani.

Kitajska je torej preslaba, da bi se sklicevala na kako pomoč.

Četverozveza ji nudi roko. Škoda, da je ta roka naperjena proti njenemu grlu.

Dopisi

Chicago, Ill.

Kakor povsod, so tudi tukaj v četrki! Chicago delavske razmere precej slabe. Plače delavcem se niso zvezo. Njen namen je praktično, zvezo so pa še stavke in obrtnike se dnevno redno. Zadnje dni smo tudi zastrajali v tukajšnjih klavirih, mogoče 10,000 jih je zunaj, 10,000 ga pa imi, tako da bo tudi tukaj zgrubljen.

V društvenih ozirih smo pa kljub slabim delavskim razmeram na dobrem napredku. Veselice in namirnice predstave so v polnem jru in nekateri klubi imajo predstave pri zaprti bari, da si prihranijo denar.

Na Silvestrov večer priredi znano društvo Zven št. 70 JSKJ. veliko predstavo. Ker je vstopnina zelo nizka in tudi zadnji dan v tem letu, se pričakuje velike množice, posebno se zato, ker gre omenjeno društvo tudi drugim društvam na roko in je tudi vodstvo v pravih rokah.

Vstanovili smo zadnje čase tudi samostojno podporno društvo z imenom "Zarja". Sprejemajo se žene, dekleta, možje in fantje v starosti od 16 do 60 letpri mali odškodnini 50 mesečno \$6.00 tedenske podpore. Ob vstanovitvi je

bilo 51 članov in članice. Lep začetek!

Dalje smo tudi vstanovili trgovsko zvezo. Njen namen je praktično, ostale trgovce in obrtnike se vabi, da pristopijo.

Slovenci tukaj lepo napredujejo, prodajajo in kupujejo domove. Mr. Babstistig, primorski Slovenec, si gradi 3nadstropno hišo, ki bo stala nekaj nad \$20,000, blizu slovenske cerkve. V nji bo trgovina.

Napredek se je bil pokazal pri nedavno slovenski cerkvi sv. Stefana, katere župnik je Rev. Kazimir. Do prve polovice leta je nekaj izgledalo, da bomo imeli svojo solo in nad solo narodno dvorano. Veselili smo se, da je župnik nas je navduševal. Kolekta se je začela Meseca aprila je prišel bivši mežnar Č. na čelo cerkve neko plan, na kateri so bile številke od 10,000 do 100,000. To je pomenilo dolarje, in na plani je bil obris Sole, punce in fanta, katerima je Mr. Č. vsak teden pomagal dvigati proti vrhu po \$5,000. Ko je prišlo do \$35,000, je Mr. Č. nehaj fant in punca sta nehala, planka pa je padla dol, s planko je pa padlo tudi tistih \$35,000. Mi smo darovali

oziroma zapisali lepo svoto denarja, zdaj pa ni sluha ne duha, čeprav se liko se je nabralo. Nekateri smo darovali oziroma zapisali \$50, \$100, \$200 in celo eden se \$500, še niso delali v jami, kar sem jaz drugi pa nič. Veljavo pa imamo vsi enako. Če kdo kaj vpraša dobrega župnika o stvari mu zabruzi: Vas ne briga nič. Vi imate za kolektati. Dobri farani ne vprašajo, kam dene dober župnik denar. Konec leta boste že našli račune vse v redu. Stroški bodo posebej za vsak mesec v kovrti (dohodki pa v businessu). Sole, katero so župnik sliki vred z narodno dvorano, še ni in je ne bo. Oni, na katere je veliko zidal, polagoma omahujejo. Nekateri iz manj trgovine izven naselbine, drugi mu pa tudi hrbet kažejo. Nekaj jih je že pristopilo k drugim župnijam, kjer jim ni treba plačevati za krste, poroke, pogrebe po \$50 do \$100 ali kak "Talking machine" dati na račun. Sploh se pa ni čuditi nič, če je kriza. Sliši se, da še ni nič dolga plačal, kar je tukaj. Lahko ga ni. Posvetilo na 22. cesti ima prav marno opremljeno, časopisi stanejo, denar, ni nič čudno, da je več dolga kot ga je bilo pred 3. leti. To je dober trgovec! Mi danes dobro poznamo, kdo je pred 4. leti tukaj misijonaril, dobro vemo, kdo je tisti, ki je po božji volji prikrmal iz New Yorka v Chicago in čakal na hotelu, dokler so bivšega župnika "zmufali" zdravega v bolnišnico, Kazimira pa na župnijo.

Veselo praznike in srečno novo leto vam želi O. K.

Ringo, Kansas.

Ker ne vidim nobenega poročila v Vašem listu o tukajšnji stavki premogarjev, sem se namenil jaz malo opisati položaj.

Stavka se nadaljuje kljub vsemu pisanju, da večina dela. Resnica je, da so začeli trije rovi obratovati, v katerih pa dela le od 6 do 10 starih premogarjev, ki so Howatovi osebni sovražniki. Te propalce mislijo, da s tem delajo škodo Howatu, tega se pa ne za-

ne mogoče. Kar je pripoznala vojaška komanda kot potrebno, gotovo ne more izpobiti s papirnati akti diplomacije. Zato je ententa zagrešila veliko napako, ko je ustvarila novo albansko vprašanje, ki nas danes vznemirja.

Albanske znamke v Jugoslaviji neveljavne.

Iz Beograda poročajo, da albanske poštne znamke vseh vrst v Jugoslaviji niso priznane. Pošte so dobile navodilo, da je poštne pošiljke, frankirane z albanskimi znamkami, smatrati za nefrankirane (neplačane).

Panika na vlaku.

Ko se je zagorski vlak odpeljal iz Podosuda, zapazili so potniki, da gori streha sprednjega osebnega vagona. Med potniki, ki so se nahajali v gorečem vagonu, je nastala panika. Ker zavora za slučaj nevarnosti ni funkcionirala, so začeli vojaki, ki so se nahajali v onem vagonu, streljati s puškami, da se ustavi vlak. Končno se je vlak ustavil blizu Črnomerca in potniki so poskakali iz vagona, ki je bil že v plamenu. Vagon je zgorel, poškodovan ni bil nihče.

Izvoz žita iz Jugoslavije.

Nizka valuta Jugoslavije je omogočila, da lahko konkurira ameriški žitu in moki na zunanjih tržiščih. Zlasti Avstrija v zadnjem času mnogo povprašuje po žitu iz Jugoslavije. Dunaj kupuje za česki račun, poleg tega pa se je tudi direktno za česki račun nakupilo več vagonov moke na Hrvaškem, posebno v Osijeku.

Izvoz ovac in ovnov.

Iz Beograda poročajo: Poleg nedavno odobrenega kontingenta 50,000 ovac in ovnov za izvoz v inozemstvo je gospodarsko finančni komite odobril, da se more izvoziti v inozemstvo še nadaljnjih 15,000 ovnov in 5000 ovac.

Popravlilo pokvarjenih vagonov in lokomotiv.

Jugoslovansko prometno ministrstvo je sklenilo, da se izvrši generalni pregled vseh vagonov in lokomotiv, ki so v prometu. Pokvarjeni vagoni in lokomotive pridejo v popravilo deloma doma, deloma v inozemstvu.

Arretacija italijanskih fašistov v Dalmaciji.

Kakor javljajo dalmatinski časopisi, sta bila nedelje od hrvaške meje v Prevesu aretirana dva italijanska fašista. Prignali so ju v Šibenik in zaprli. Uvedena je proti njima preiskava.

Poneveril 100,000 kron.

Uslužbenec zagrebske tovarne za steklo Franjo Eiserle je v škodo svojega službodajalca poneveril 100,000 kron ter pobegnil. V Osijeku je bil aretovan in izročen sodnemu stolu v Zagrebu.

Reakcija po stavki železničarjev v Italiji.

Spricho stavke, ki so jo proklamirali železničarji v Neapolu, ki pa je le deloma uspela, je vlada odredila, da se porabi zakonita določila, ki prepovedujejo vstajo v javnih službah. Zato so bili odpušeni iz službe trije strojevodje, ki so bili glavni kolovodje stavke. Vlada bo postopala tudi proti drugim železničarjem, ki so se udeležili stavke.

Odvetniki v Bolgarski ne smejo biti narodni poslanci.

Bolgarsko narodno sobranje je konstatiralo inkompatibilnost med odvetniškim poklicem in narodnim zastopstvom. Večina odvetnikov - poslancev se je odločila za narodno zastopstvo in se izbrisala iz odvetniške liste. Starčji odvetniki, ki so večinoma zastopniki bank, delniških družb itd., pa so se seveda raje odrekli svojim mandatom.

Peter Zgaga

Božič se bliža...

Božič se bliža... Brez parašid bo na svetu ljudje. V dobi pasjena trnjeva krona jim je obdala sree. Bajka o miru bo le prepiru temelj zadala močan. Žvižgaj — če hočeš — joči — če jočeš — težko je biti kristijan. Temni so dnevi, tuli z volkovi, da boš na varnem ostal. Če si ponižen, boš pa ostrizen, v jarku ves nag zmrzoval.

Zgodba o državljanstvu.

Imam prijatelja, ki zna komaj čitati in pisati po naše in zna samo prokljati po angleški. Njegova obet: žganje prodaja. Že več let je v Združenih državah, pa ima le malo pojma o naših postavah in zakonih. Najbrže ne smatra prodaje žganja za nobeno pregreho.

Zadnjič so ga pa izsledili in ga odvedli pred sodišče. Sodnik je zaslišal priče ter izročil rojaku papir, na katerem sta bila ura in dan, kdaj se mora znova javiti.

— Kaj so ti storili? — so ga vprašali znanci.

— Kaj bi mi storili? Za državljana so me napravili.

Njegov odgovor je mogoče na več načinov tolmačiti. Morda je mislil, da je treba v Ameriki človeka najprej zastran butlegarije zapreti, da mu je zajamčeno pristno državljanstvo. Na vsak način je imel pa prav: svoj prvi ameriški papir je sprejel naravnost iz sodniških rok.

Ljudje se modernizirajo in postajajo morali.

Glej v današnji številki Glas Naroda oglas: "Kje je moj brat Anton" itd.

Hoover naznanja, da se je številno nezaposlenih začelo na pet milijonov.

Bog ve, če sta v to število tudi vsi glavni predsedniki SNP in upravnik lista "Edinost".

Bog ve, kaj bi počel italijanski kralj, če bi bil za par inčev večji?

Zvezdogledi pravijo, da ne bo prihodnje leto nobenega luninega trka.

No, če ne bo mrkala, bo pa trkala.

V resničnem priznanju je vsebovana najplemenitejša hvala.

Če bo prohibicija tako napredovala kot napreduje zadnji čas, bo postala vođa dragocena stvar v Ameriki.

Neka naša narodna modrost pravi: Možki naj se poroči šele tedaj, ko pride v zrelo leta. Najprej naj se znori.

To je vse lepo in pošteno. Le škoda, da začne vsak možki, ko se poroči, noreti.

Hrvaški pregovor pravi: Poludio i ozenio se — opametio se — i obesio se.

Danzadnem dobivam čestitke iz različnih strani. Žal je, da čestitke pozabijo priti vsaki čestitki par kranjskih klobas.

No, pa kaj se hoče. V prevelikem navdušenju človek marsikaj pozabi.

Sicer pa vseeno — hvala!

Jugoslovanska

Katol. Jednota

Ustanovljena 1. 1898

Inkorporirana 1. 1900

GLAVNI URAD v ELY, MINN.

Glavni odborniki.

Predsednik: RUDOLF PERDAN, 933 E. 185th St., Cleveland, O.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 106, Pearl Ave., Lorain, O.
Tajnik: JOSEPH PISHLER, Ely, Minn.
Blagajnik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minn.
Blagajnik neplačanih smrtin: JOHN MOVERN, 524 E. 2nd Ave., W. Duluth, Minn.

Vrhovni zdravnik:

Dr. JOS. V. GRAHEK, 843 E. Ohio Street, N. S., Pittsburgh, Pa.

Nadzorni odbor:

MOHOR MLADIĆ, 2603 So. Layndale Ave., Chicago, Ill.
FRANK SKRABEC, 4822 Washington Street, Denver, Colo.

Porotni odbor.

LEONARD SLABODNIK, Box 480, Ely, Minn.
GREGOR J. PORENTA, Box 170, Black Diamond, Wash.
FRANK ZORICH, 6217 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Združevalni odbor:

VALENTIN PIRC, 519 Meadow Ave., Rockdale, Joliet, Ill.
PAULINE ERMENC, 539 — 3rd Street, La Salle, Ill.
JOSIP STERLE, 404 E. Mesa Avenue, Pueblo, Colo.
ANTON CELAR, 706 Market Street, Waukegan, Ill.

Jednotno uradno glasilu: "Glas Naroda".

Vse stvari tikačje se uradnih zadev kakor tudi denarne pošiljke naj se pošiljajo na glavnega tajnika. Vse pritožbe naj se pošiljajo na predsednika porotnega odbora. Prošnje za sprejem novih članov in bolniška spričevala naj se pošiljajo na vrhovnega zdravnika.

Jugoslovanska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslovanom za obilen pristop. Kdor želi postati član te organizacije, naj se zgleda tajniku bližnjega društva J. S. K. J. Za ustanovitev novih društev za obnovo na gl. tajnika. Novo društvo se lahko vstanovi z 8 člani ali članicami.

Mesto New York kot pogostitelj.

Statistike marsikdaj niso le suhe številke, marveč vplivajo dostikrat na našo domišljijo kot kakla čarobna bajka. Vzemimo naprimer razne statistike o mestu New Yorku, ki i je ne le največje mesto v Združenih državah, marveč — predstavlja tudi največje nakupljenje ljudi na svetu.

Kot pogostitelj ljudi, ki prihajajo k njemu v goste, prekaša — New York vsa mesta. Pogošča trikrat več ljudi na leto kot London in šestkrat toliko kot Pariz.

V mestu je nad 1500 hotelov. — Pred nekaj časa so pokazali, da je dnevni račun New Yorka za živž znanal štiri milijone dolarjev. Lansko leto je New York pogostil 652 konvenij, katerih se je vdeležilo več kot pol milijona ljudi. Vsak dan skozi vse leto prihaja v New York na obisk od — 250,000 do 300,000 ljudi, in vsa to ogromno množico treba na kak način preskrbovati.

Največje mesto na svetu ima seveda tudi največje in najpopolnejše hotele. Eden izmed njih ima 2200 sob in je največji hotel na svetu. Vsak veliki hotel ima povprečno 1500 uslužbencev. En hotel ima baje 125 kuharjev in le štiri stroški za nove kozarce in krožnike cenijo v njem na stotice dolarjev.

Treba velike organizacije in diplomacije za pogostitev vseh teh ljudi. Amerikane, ki prihajajo na obisk v New York, dobiva vtis o veličini te zemlje. Čut veličastnosti ga obvlada, ali tudi čut osamljenosti. New York, v svoji ogromni veličini, nima časa za simpatije in obzirnost napram poedincu. Te lastnosti moremo najti le v manjših mestih.

Carinska kontrola z Roentgenovimi žarki.

Nemški listi poročajo, da so — Roentgenovi žarki izvršno sredstvo pri carinski kontroli. Znano je dejstvo, da tihotapeci prenašajo drage kamene in zlato najraje v ženskih čevljih. Kontrola je bila dosedaj otežkočena, ker bi se morali čevlji razdreti. Nemške carinske oblasti pa imajo sedaj Roentgenov aparat, na katerega mora stopiti dama. Aparat posveti in pogosto se vidi silhuete napoleondorov in biservov. Do sedaj je dobila na ta način državna blagajna 120 milijonov mark, to je desetkrat večjo vsoto, ki jo je morala dati za nabavo aparata.

Reakcija po stavki železničarjev v Italiji.

Spricho stavke, ki so jo proklamirali železničarji v Neapolu, ki pa je le deloma uspela, je vlada odredila, da se porabi zakonita določila, ki prepovedujejo vstajo v javnih službah. Zato so bili odpušeni iz službe trije strojevodje, ki so bili glavni kolovodje stavke. Vlada bo postopala tudi proti drugim železničarjem, ki so se udeležili stavke.

37 milijonov galon nemškega alkohola.

Iz Berlina poročajo: — Administracija nemške vlade monopol na alkohol ima še vedno v svoji lasti zaloge alkohola, ki znašajo 37 milijonov galon in ki predstavljajo vrednost več kot en tisoč milijonov nemških mark. Neki poljedelski izvedenec pravi, da bi ta množina, izlita iz sodov, stvorila jezero, globoko 3 čevlje ter pokrivajoče površino 150 akrov.

On dolži administracijo monopol na alkohol pomanjkanja trgovskega duha ter pravi, da bi se moralo ta alkohol prodati v inozemstvu za inozemski denar, mesto da se gromadi tako velikanske zaloge. To gromadenje, pravi on, škoduje uporabi alkohola kot kuriva, a pomaga produkciji mleka, kajti keruzo, ki predstavlja edini material za domačo produkcijo alkohola, se nujno potrebuje za krmiljenje goveje živine.

Solnograški lovci postavljajo tihotapu spomenik.

V mali obmornji vasi Martzol na Salzburškem so pred kratkim z veliko svečanostjo odkrili spomenik lovcu — tihotapecu Feliksu Silnerju, ki je bil pred kratkim na meji ustreljen zaradi tihotapstva. Številni lovci z godbo na čelu so prisostvovali odkritju spomenika.

Prisilno delo v Bolgarski.

Iz Sofije poročajo, da je vlada izdala ukaz vsem okrožnim inženirjem, da morajo sestaviti natančne podatke o vseh onih, ki niso izpolnili svoje dolžnosti napram državi z desetdnevnim prisilnim delom.

D' Annunzio predseščnik prstovoljcev.

Iz Milana poročajo, da je zveza prstovoljcev izvolila D' Annunzia za svojega predsednika.

Českoslovaška in boljševiki.

Iz Moskve javljajo: Českoslovaška je na meji ustavila drugi transport madžarskih komunistov, ki je bil na poti v Rusijo in ga poslala nazaj na Madžarsko. — Čierin je naročil sovjetskemu zastopniku v Pragi, naj vlož pri českoslovaški vladi zaradi tega protest, naj zahteva, da se transport takoj pusti preko Českoslovaške in naj obvesti českoslovaško vlado, da smatra njeno postopanje kot očiten neprijateljski korak.

Romanca brooklynske samotarke.

Poroča Prosper Buranelli.

Kaj takega se ne more zgoditi. Življenje ne trpi takih pretiravanj. Premoženje v zensku četr milijona dolarjev, razkrito v stari hiši. To je že samonasebi dosti ekstremno, a še bolj čudno so stranske okoliščine. Kdo nam bo povedal to povest. Nobenega ni več živlega, ki bi mogel stajati to in vsled tega je mogoče le ugibati. Preveč bizarno je vse to, celo za izmišljeno povest, a tukaj so imena, hišna številka in letnice.

Na št. 90 Putnam Avenue v Brooklynu stoji trinadstropna lesena hiša, ki nosi vse znake dolgega zanemarjanja, a obenem tudi znake izvršene arhitekture. Cesta je umazana, polna revnih ljudi in črncev, a mimoidoča, ki pozna New York in izpremembe, ki se neprestano vrše v njej, bo takoj spoznal v tem starem poslopju preostanek iz dni, ko v dotični bloki stanovali bogati ali vsaj premožni ljudje. Pred glavnim časom pa je prišla smrt na obisk k zadnjemu prebivalcu te zanemarjene hiše.

V hiši je umrla stara ženska. Umrla je tako kot je živela, popolnoma sama. Skozi sedem let ni stopila preko svojega lastnega praga in skozi sedem let tudi ni roben obiskovalec prekoračil praga te hiše. Ženske iz srednjih hiš so včasih opazovale skozi okno v pritličju samotarko, oblečeno v starinsko obleko. Debeli nemški grocer z druge strani ceste jo je videl po dvakrat na teden, ko ji je prinesel žemlje in mleko, katero pa je moral izročiti skozi napol odprto okno. Nikdar ni svetila nobena luč v gorenjih nadstropjih hiše, a v pritličju so ponoči ljudje pogosto zapazili gorečo svečo.

Kdo je bila ta ženska? Bila je neka Mrs. Margareta Eastman. Leta 1914 je umrl njen mož in najbrž iz žalosti se je starka oddaljila od celega sveta. Že preje pa je stala stara hiša osamljena, prava rlika zapuščenosti. To je bilo edino, kar je bilo znanega v dotični okolici na Putnam Ave., čeprav so govorili tradicije, prihajajoče od roda do roda, kako je nekdo ta hiša blestela, vsa razsvetljena in kako je ta stara samotarka kraljevala tam, mlada in lepa, med elegantnim svetom črega časa.

Tri tedne pred njo smrtjo se je Mrs. Eastman pritožila, da je bolna ter poklicala k sebi zdravnika. Prišel je in ona ga je spustila v pritličje svoje hiše. Dal ji je zdravila, a tekmo več nadaljnih obiskov je spoznal, da postaja slabša in slabša ter ji predpisal druga zdravila. Nato pa je skozi en teden ni nikdo videl ali slišal o njej. Grocer, ki je prinesel žemlje in mleko, je trkal na okna, a ni dobil nobenega odgovora. Konec je postal vznemirjen ter udrl skozi okno. V naslednjem v pritličju je sedela Mrs. Eastman, — mrtva.

Umrla je nekako noči, sedeča v svoji naslonjači, v kateri je presajala toliko svojih samotnih let. Na neki mizi v bližini je ležal recept zdravnika. Ni se toliko porigala, da bi dala napraviti zdravila. Nikakih živl ni bilo v hiši in očitno ni že teden dni zavžila niti najmanjše stvari. Nekemu človeku je rekla nedolgo časa poprej, da njen stari dom razpada in da je prišel zanjo čas, da umre.

Nato je prišel zdravnik, da opravi svoje resno delo in poklicanih je bilo par žensk iz bližine, da se brigajo mrtvo žensko. V hišo je bil poklican javni administrator, da pregleda hišo in vsebino, a od njegovega dela se ni pričakovalo ničesar senzacionalnega. Mrs. Eastman je živela v skrajni bedi in nikdo ni pričakoval, da bo v hiši kaj drugega kot prepereli spomini iz srečnejših časov.

Po celi hiši je ležal prah številnih let, za pol inča visoko na masivnem starinskem pokritju, na mizah, stoli in omarah in izvedence bi lahko ugotovili, da se ni že petdeset let dotaknila nobena metla tal teh nekoč sijajnih sob. Nekoč krasno pohištvo je bilo napol razpadlo in težak duh jo starosti in razpadu je polnil melanholične sobe. Vse je kazalo, da se je nekoč sijajen dom namenoma izročilo propadu ter zolu časa.

Tedaj pa je prišlo na dan nekaj povsem nepričakovanega. V predalu neke mize so našli pregledniki kup težkega starodavnega nakita, ki je predstavljal vrednost številnih tisočev v dragoceni kovinah in kamenih in v bližini tega nakita se je nahajal cel sklad bančnih knjižic, ki so kazale depozite, znašajoče več kot en četr milijona dolarjev. To premoženje je zrastle iz starih depozitov, kojih noben ni bil dotaknjen v teku zadnjih petdesetih let. Vspričo teh zakladov se je pomen razpadle in zanemarjene hiše takoj izpremenil. Celo sosedščina se je pričela zanimati za stvar in listi so pričeli priobčati dolge povesti o mrtvi samotarki na Putnam Avenue. Kakšna je bila njena povest? Edini odgovor, dan na to vprašanje, je prišel od skupine njenih predmetov,

ki so pripovedovali na svoj način o tragični romanca življenja.

Na stenah knjižnice in sprejemnice je viselo več knjig v italijanskem renesansem slogu, začetnih od časa in zanemarjanja, a še vedno dobrih. Te slike so prišle iz Florencia. Ime Florencia se ponavlja s skoro simbolično značilnostjo v številnih predmetih te zapuščene hiše.

Mož samotarke je bil neki James M. Eastman, pred dvanajsetimi leti tajnik ene izmed newyorških zavarovalnic za življenje. Le malo se je izvedelo o njem iz listih in pisem, katera so našli pregledniki v kovčgih in predalih, a toliko je gotovo, da je v svoji mladosti živel v Florencia.

V nekem kovčgu so našli tudi veliko dekliške obleke in izvedelo se je, da sta imela Eastman in njegova žena dva otroka. Eden teh otrok je umrl v mladosti, a deklica je vzrasla, proslavljena radi svoje lepote in oboževana od svojih starišev. Njene obleke so ležale lepo uravnane v kovčgih in tudi njene šolske knjige so bile lepo zložene. V nekaterih teh knjigah je bilo zapisano ime deklice z otroško-nerodno roko. Bilo ji je ime Florencia.

Očitno so ji dali to ime v spomin na ono teskansko mesto, ki očeta vsakega, ki stopi vanj in v spomin na deželo, romantike, v kateri je čče preživel svoja mlada leta. V svoji hiški sta videla stariša vrtove florentinskih palač, zasenčene od cipres.

V času, ko je živela družina v hiši na Putnam Avenue, je bil njen dom dom veselja ter zbirališče aristokracije z Long Islanda. Nato pa je leta 1877 Florencia umrla in onega dne se je tudi pričelo opustošenje preje tako vesellega doma.

Staršev ni bilo več videti na zabavah in plesih in nikdar več se nista smejala. Umaknila sta se v samoto ter napravila iz svojega življenja žalostno vigilijo v molku in zapuščenosti njih doma. Apatično sta gledala, kako je pričela prejeti tako elegantna okolica propadati ter se umikati umazanemu domovom revnih in apatično sta tudi videla, kako je njihova lastni dom razpadal, postajal zaprašen in trhel. Konečno je mož umrl.

V eni izmed zadnjih omar v hiši je visela moška obleka starinskega kroja. Ta obleka je bila skrbno izlikana in oedena, prav kot da čaka na svojega gospodarja, da pride ter se obleče. Vseled nekega čudnega razpoloženja duha je držala stara samotarka obleko pripravljeno za moža, ki je že ležal v grobu, očitno v pričakovanju, da se bo vrnil vsako uro domov. V drugih omarah so viselo tudi njene lastne obleke iz časov njenih mladih let in poleg drugih tudi njena poročna oble-

NEVAREN DOŽIVLJAJ. Ameriški submarin E-48 je vprizoril poskusno vožnjo ter se pri Bridgeport, Conn., precej globoko potopil. Kljub vsemu prizadevanju ga ni bilo mogoče spraviti dvanaest ur na površje. Posadka, sestojeca iz 41 moč je že zrla smrti v oči. V zadnjem trenutku se je posrečilo poveljniku dvigniti en konec submarina nad površje, nakar so mornarji splezali skozi odprtine za torpede na varno.

Usoda jetnikov - ruda rjev iz Labinja v Istriji.

(Iz zapiskov rudarja).

Ker sem bil navzoč pri rudarski stavki v Labinju, si dovoljujem našim sodrugom napisati nekaj vrstic. Opisal bom najvažnejše dogodke, ki so jih rudarji morali pretrpeti v tej stavki.

Pomlad je prišla, zaželjena pomlad, ali nje beli cveti so bili poskropljeni s krvjo nedolžnih žrtv in njeni zeleni listi so oroseni od stoterih in stoterih solz. Nekdaj tako veseli obrazi ste danes žalostni in potrti.

Bilo je v rudarski koloniji Strmac, o kateri se je toliko pisalo in govorilo. Dogoriki, ki jih opisem, so se zgodili dne 8. aprila, t. j. taktat, ko je vojaštvo zasedlo rudnik.

Ti, sodrug Maks, nekdanj pevajoč lepe pesni in stremeč v srečnejšo bodočnost, kje si danes? Tam v svežem grobu spiš večno spanje. Kakšna je bila tvoja smrt? Ko mislim na to, mi telo drhteče in groza me obhaja. Vidim, kako grozne smrti si umrl popolnoma po nedolžnem.

Kakšna je bila tvoja duša? Kaj je čutilo tvoje srce v onih groznih in strašnih trenutkih, ko so živi stroji s pomočjo puškinih kopit razbivali tvoje telo, da si pod težkimi udarci na zemljo padel. Zadejali so ti dvajseto ran, iz katerih je tekla tvoja nedolžna kri. Prosil si, upil si, zdihoval si in dvigal oči proti nebu od strašnih bolečin. Gromovje je stmelo, ptički so prenehali s petjem ali živi krvoločki niso prestali. Bili te dalje do časa, ko je bil samo še košček življenja v tebi. In ko je bila že pred tvojimi očmi črna tema, dobil si šest krogel v prsi...

Maks, umrl si strašne mučeniške smrti. In zadnjo minuto tvojeje življenja ti ni bilo dano, da bi samo en pogled še povesil svoj ljubljni materi, da bi samo še enkrat videl svoje drage brate in sestre in niti tvojih prijateljev ti ni bilo dano videti, ki so bili v tvoji bližini.

Tri dni je tvoje truplo ležalo na zeleni trati. Pozneje so te deželi na kmečki voz, odpeljali te na pokopališče in te tako vrgli v izkopano jamo brez rakve kot nagrobo mrhovino.

Vsako oko, ki te je poznalo, je bilo solzno, in vsa srca so bila ginjena, ko se je slišalo o tvoji smrti. Povej svojo nam bratu Čehu, ki je bil umorjen enako tebi, da tudi njega obžalujemo, in njegova siromašna žena, brez denarja, brez obleke, z dvema malima, nedolžnima otrokoma, te je vse noči objokovala. Od svojega moža ni imela drugega spomina, kot kupček črne strjene krvi, katero je poljubovala, da si je s tem gasila strašne srčne bolečine.

In zakaj je bila vojna smrt tako grozna? Zato, ker sta se ob rami svojih sodrugov borila z upravicjo in svobodo, da si skupno priborite in izboljšate bedni položaj, da si izboljšate in trdo priborite kruha za one gladne matere, ki svoje novorojenčke pritiskajo na svoje suhe grudi, da pijejo zadnje kaplje krvi iz vzdihajoče matere. Umrla sta in zapustila neizbrisen pečat, ki kriči po maščevanju.

Se isti dan je bilo več rudarjev od vojaštva pretepenih in kakih trideset ujetih; nekaj dni pozneje še kakih trideset. Tako smo bili odevdeni v ječo v Labinju, potem v Pulju in pozneje v Rovinju. Tako so tekli dnevi in tedni — vedno v velikih upih, da bomo v kratkem zopet svobodni.

V rovinjski ječi.

Jetniki smo tudi srečni ljudje, res je, da smo zaprti kot ptički v kletki, v mračni sobi, v zatohle m zraku, izročeni kruti usodi ponižanja in trpljenja, ali vendar smo pod streho in postreženi s kruhom in vodo. Ležimo in spimo na slamnjakah brezbržno kot debeli bogataši na svilnenih blazinah. Vsek dan hodimo po eno uro na dvor, ah, kako je tam krasno; gledamo v modro nebo, srkamo sveži zrak in se gremo ob toplih žarkih ziatega solca. In skozi zamreženo okno se oziramo po valujočem morju, po lepih gozdovih in prekrasnih gričih okolice. Poslušamo šumenje in vrvenje tam zunaj se nahajajočih ljudi, veselih življenja in radujočih se krasne prirode. In naj še kdo reče, da nismo srečni!

Pomislimo samo na to, da je na tisoče naših bratov brez strehe, brez kruha, nagih in bosih, tisoče, ki ne vidijo svetlobe solčnih žarkov, tisoče, ki ne slišijo glasov svojih dragih in tisočih onih, ki se vijejo trpljenja od svojih bolečin a nimajo človeka, da jim ponudi kozarec hladne vode.

Kdo more reči, da nismo srečni? Vi, bratje tam zunaj, verujte, da smo tudi mi ljudje s srcem in dušo kot vi. Da, in vse one misli sladke sreče, ki nam je dana tukaj, to je samo trdna fronta, ob strani sreče in duše naše, ki se neprestano bojuje proti otožnim mislim in težkih trenutkih, ko mi nedolžne žrtve mislimo na svoje

Zmagali smo.

Peti dan so nas sedem sodrugov spustili na svobodo. Pozneje še 23.

Z veseljem smo stopili pod mlado nebo. Zopet svobodni! Ali se še nismo v polnem nasrkali svežega zraka, nagledali krasne prirode in slišali petja drobnih ptičic, ko so krog polnoči dne 10. aprila 1921 zagrmel bombe v ko-

Neizrabljeni zakladi.

Da hrani Jugoslavija v sebi ogromne množine najraznovrstnejših prirodnih bogastev in zakladov, beremo in čujemo sto in stokrat. O velikem rudnem bogastvu, o silnih agrikulturnih sposobnostih, o predpogojih za industrijalizacijo in naposled o sijajni prometni legi, ve danes že vsakdo povedati precej dolge zgodbe. Toda vsakdo pa ve tudi pristaviti, da so vse to za nas zanekrat še — neizrabljeni zakladi, zakopani talenti.

Med njimi pa nam je uenovat, je na zadnjem mestu, naše morje. Ne toliko radi prometa, trgovine ter ribištva, kot radi pomoči za zdravje. Morje kot najprimernejše kopališče, letovišče, prezimovališče ter klimatično zdravilišče je za nas neizrpen vir dohodkov.

Premislimo le, koliko je znala v zadnjih letih Avstrija spraviti z svojega razmeroma malega Primorja. Velika kopališča v Graclezu, v Portorose, na Brionih, v Opatiji, Lovranu in še na mnogih drugih manjših mestih; koliko so privabila zadnja leta gostov k sebi! In to niso bila morda stara, dobro vpeljana in razkričana kopališča, temveč po večini nove tvorbe.

Jugoslavija ima danes več kot štirikrat toliko morja, ima najkrasnejšo rivijero za vse načine razvedrila, bivanja in zdraviljenja. Jugoslavija sicer ne nudi toliko zaledja kot nekdanja avstrijska monarhija, toda to ni bistvena vira, ker se da odpraviti s primerne politiko in reklamo. Zaprde polovice Evrope res da ne bomo privabili k sebi, zato pa si lahko pridobimo obiskovalcev med vojimi sosedi na severozhodu. Da hočejo Čehoslovaki prihajati č nam, je pokazala že najbližja preteklost in sedanost; mogli bi pritegniti na našo rivijero tujski promet iz ostalega slovanskega ip z neslovanskega sveta. Za to je reba napraviti najboljšo reklamo, ki je: kakovost kopališč.

To pa je treba povečini šele uvariti. Cela Dalmacija je bila posledje takorekoč zaprta svetovnemu prometu, zato seveda tudi tujškemu prometu; manjka ji tedaj primernih institucij. Toda dani so si naravni predpogoji.

Severni del naše obale, to je Kvarner s svojim obrežjem in z okoli (Hrvaško Primorje, Krk in Rab) je prikladen za spomlad, poletje in rano jesen za kopališča in etovišča. Jeseni nastopi pregozljaj burja in tudi zima je mnogo prehladna, tako da ta predel za prezim ne pride v poštev. Zato pa namo za prezimovališča najlepše predpogoje v južni Dalmaciji in na južnih otokih. Naj opozorimo na Dubrovnik! Ta dragulj naše obale ima srednjo toploto decembra 9.9° C, srednjo toploto januarja 9.3° C (Ljubljana 2.50° C) in srednjo toploto februarja 9.8° C.

Veljaja. Vrednost teh navedb bomo mogli presoditi, ako navedemo za primerno temperaturo Nizza; tam je v decembru 9.2° C, v januarju 8.2° in v februarju 8.0° C.

Celo svetovno znana in aodra Nizza ima za celo stopnjo neugodnejšo zimo, nego naš Dubrovnik! Še lepše zimo ima Eregunovi v vnanjem delu Boke Kotske, kjer zoré pomaranče kakor v Grčiji. Dalje naj navedemo še sijajno zimsko podnebje zadnje obali polotoka Raljašca (Orebić) in otokov Hvara, Viza in dr. Krasno lego ima tudi takomnenovana rivijera sedmerih gradov (Kastelov), med Splitom in Trogatom, ki je en sam vrt vinogradov in oljčnih nasadov. Poletje je sicer v južni Dalmaciji nekoliko prevroče, toda zimske temperature pa so kakor nalašč za prezimovališča, in tople jeseni in pomladi bodo brez dvoma privabile na tisoče tujcev.

Predpogoj so seveda železnice in to dobre železniške zveze. Ko dobimo to, se bo začelo na naši obali novo življenje. Naši podjetniki bodo napravili dobro, ako se bodo pravočasno brigali za zakopane zaklade in jih pomagali izrabljati v pravem času, sebi in drugim v korist. ("Jutro.")

Boljševiki zapuščajo fronto ob Dnjestru.

Poročila iz Besarabije pravijo, da sovjetske čete zapuščajo fronto ob Dnjestru. Njihov umik je povzročila vstaja med ukrajinskimi prebivalstvom.

Ekstravagance bivšega cesarja Karola.

"Matin" priobčuje zanimive slike iz Karlovega življenja, ki pričajo o njegovem nestalnem značaju. Madžarski politiki so mu naravnost povedali, da Madžarska radi njega neče riskirati rapada male antante, toda Karel je raje ubogal vzgojiteljevo svojih otrok, ki jo je naročila Cita v Budimpešti. Ta ženska mu je pravila, da govori v Budimpešti vsi hišniki o svojem kralju. Tudi ni hotel verovati v možnost jugoslovanske in češkoslovske mobilizacije, ker so mu to zatrdili kavarniški strategji. Ko so mu rekli, da je antanta proti njemu je odgovoril: Potem pa prekinem svoje odnose z antanto! Ko je bilo že vse izgubljeno, je še vedno veroval neki ameriški bolniški strežnici, ki mu je rekla, da je antanta na njegovi strani. Viska duhovščina ga je prepričala, da je on izvoljenec božji, ki se mora boriti proti boljševizmu. Zato se je moral vršiti služba božja med vožnjo na železnici. Karel in Cita sta klečala med tračnicami in molila skupno z vojakmi. Ker veruje v božje poslanstvo zato se ne more odreči svojim vladarskim pravicam: Storitve z menoj kar hočete, toda jaz nimam pravice odločevati o svojih dinastiji! Niti madžarski primas kardinal Czernoh ga ni mogel več pregovoriti.

Minuli so jedni in meseci, a mi smo še vedno v preiskovalnem zaporu. D ovrha poln kelih duševnih bolečin in zato smo rekli, vsi zajedno: Smrt gladi ali svoboda! Že četrta dan nismo sprejeli nobene hrane. Strašna je borba proti gladi, toda šele takrat, ko sili jo jesti.

Minuli so jedni in meseci, a mi smo še vedno v preiskovalnem zaporu. D ovrha poln kelih duševnih bolečin in zato smo rekli, vsi zajedno: Smrt gladi ali svoboda! Že četrta dan nismo sprejeli nobene hrane. Strašna je borba proti gladi, toda šele takrat, ko sili jo jesti.

Zmagali smo.

Peti dan so nas sedem sodrugov spustili na svobodo. Pozneje še 23.

Z veseljem smo stopili pod mlado nebo. Zopet svobodni! Ali se še nismo v polnem nasrkali svežega zraka, nagledali krasne prirode in slišali petja drobnih ptičic, ko so krog polnoči dne 10. aprila 1921 zagrmel bombe v ko-

Ob francoskem Renu.

Prof. dr. Pavel V. Breznik.

Versaillski mir je vrnil Francozom Alzacijo in Loreno, deželi, ki so jih bili ugrabili Nemci po nesrečni vojni leta 1870 — 71. — Danes tvorijo tri departemente: Haut - Rhin, Bas Rhin in Moselle. Razen tega so pa francoske in zavezniške čete zasedle še precejšen del porenškega ozemlja po določilih versaillskega mira. Ta zasedba se je izvršila kot garancija, da izpolnijo Nemci vse, kar jim nalaga mir. Ko bo Nemčija poplačala svojo vojno odškodnino in zadostila vsem določbam mirovne pogodbe, se okupacija dvigne. Točasno zasedeno ozemlje je razdeljeno v štiri pasove: belgijski pas, ki obsega pokrajino okoli Aachena in Crefelda; angleški pas, mesto in okolice Kelmsorajna (nem. Coeln; fr. Cologne); ameriški pas, mesto in okolice Coblenza in francoski pas, ki obsega Mainz (fr. Mayence), Wiesbaden, Trier, Bonn, Speier, Ludwigshafen in Landau. Vlada v teh krajih je izročena civilnemu organizmu, ki se imenuje Haute Commission Interalliee des Territoires Rhenans.

Zasedeno ozemlje nima pravičnega simpatičnega na sebi. Menim pa, da bi zamažili iskali v zgodovini vojaške okupacije, ki bi bila boljša od uspešne, a začelo bi diskreditirati in elegantna, kakor je medzavezniška, predvsem pa francoska zasedba ob bregovih Rena. Moštvo biva v vojašnicah, ki so bile prej nemške, častniki, stabi in njih spremstvo pa je porazdeljeno tako, da tujski promet ni oviran. Vojaštvo je goste naseljeno po vsem ozemlju, a nevidno.

Medzavezniška komisija si je znala s svojo spretnostjo in pravičnostjo pridobiti spoštovanje in sodelovanje vseh slojev prebivalstva, ki so sami Nemci. Poslušajo dve leti in v tem času ni bilo na zasedenem ozemlju nobenih nerodov ali konfliktov, niti stavk. Z modernim, po francoskem načinu prikop, zakonodajstvom se posebno skrbi za delavske mase, ki so, reče pruskega terorističnega delavskega zakona, komisiji posebno hvaležne. Prebivalstvo živi v najboljših odnosih z medzavezniško vojaško in civilno upravo in mnogo jih je, ki želijo, da bi se nikdar več ne vrnil pod pruski jarem, izveniši seveda — pangermanistične in militaristične kroge, ki kuhajo svojo onemogo jezo in ne mislijo na ničesar drugega, kakor na revanšo, na novo prelivanje krvi.

Ni preveč, da vzhva francoska zastava ob P. n. n. Že francoska monarhija je tu pokazala svoj vpliv, pozneje je revolucija poslala sem svoje armade, v nered germanse fevdalnosti so prinesle načela svobode in idealizem, ki sta čast Francije. Napoleon je vedel ohraniti tradicije narodnega oživljanja in Porenju. Proevit teh krajev je bil takrat na višku in kakor pri nas in sploh v Napoleonovi Hripi, tako je tudi v teh krajih zastupila francoska uprava slaven spomin delovanja. Mir leta 1815, ki je predgrajal meje, katere sta dala Evropi revolucija in Napoleon, ni mogel izbrisati slavnih spominov, ki jih je bila Francija pustila v tej deželi.

Komisar francoske Republike si je stavil za nalogo, da seznanijo nemško prebivalstvo ob Renu s francosko civilizacijo in da obudi v njem spomin na veliko dobo Napoleonovo, vse to pa v duhu popolne nevtralnosti, brez zadržane misli, da bi delal aneksijsko politiko, ki ni bila nikdar francoska.

Propagira se francoska plastična umetnost, godba, gledališče, zgodovina, s pomočjo razstav, — predstav, izdajo revij in knjig. Da se razširi spoznavanje francoskega slostva, je v vsakem velikem mestu čitalnica z vsemi dnevniki, perijodnimi listi, najboljši mi modernim knjigami, ki si jih more obistoviti izposoditi ali kupiti. Veliki informativni časopis "L'Echo du Rhin" izhaja že nad dve leti.

Se bolj pozitivno je delo na šolskem polju, ki so se mu posvetili Francozi z izvrstnim uspehom. A ne delajo tako kakor Italijani na nam ugrabljenem ozemlju, ki zapirajo eno slovansko šolo za drugo. V nemško šolstvo se Francozi sploh ne vtikajo, od ljudske šole do univerze obstajajo nemške šole nedotaknjene kot poprej.

pod nemško vlado. Poleg nemških šol je francoski komisariat ustanovil francoske šole, v prvi vrsti za otroke častnikov, vojakov in uradnikov, ki so prišli z družinami v te kraje; obiskuje jih pa tudi prostovoljno velika množina domačinov. Ustanovilo se je 131 ljudskih šol, ki imajo 2000 učencev, v Mainzu sta liceja za oba spola, ki štejeta nad 500 učencev, v drugih večjih mestih so zelo obiskovani srednješolski kurzi. Razen tega obstajajo tri visoke šole: poljedelska šola Armada pri Friesensteimu, višja trgovska akademija v Mainzu in pravniška fakulteta v Mainz, hčerka nove francoske univerze v Strasbourgu.

To je francosko mirovno delo v porenških zasedenih provincah. Nemško prebivalstvo tako polagoma spoznava, da so Francozi vendarle drugačen narod, kakor so ga slikali pruski militaristi. Prijateljski stiki med obema narodoma v teh krajih so že tako daleč, da so militaristični krogi v rajhu resno vznemirjeni.

Da seznanijo prebivalce zasedenega ozemlja s francosko umetnostjo, so priredili Francozi v Wiesbadenu razstavo, ki je bila odprta od junija do konca avgusta. Množice Francozov so izrabile priliko, ogledati si krasne renske province pod zavezniško vlado. Železniške zveze iz Pariza so bile zelo ugodne; kakor na vseh velikih francoskih progah sta vozila dnevno dva brzovozaka, eden nočni in eden dnevni. Ako se je izdalo več voznih listov, kakor je sedežev v vlaku, se je vlak podvojil, potrožil, da celo v štiri oddelkih, kar se je zadnje čase zgodilo prav pogosto, ko so Parizani trumoma zapuščali mesto v vročini 36 do 38 stopinj C. Vožnja Pariz — Wiesbaden — Metz — Sarrebruck — Mayence — trajala 14 in pol ur.

Koblenz je središče francoske uprave, Mayence vojaštva, a — Wiesbaden je umetniško in mondensko središče okupacije. Konjske dirke, splošne slavnosti, balli in vojaške parade so si sledile nepretrgoma.

Razstava francoske umetnosti je imela dva dela: staro francosko pohištvo in gobelini (stenske preproge) so bili razstavljeni v Paulinenschlossu v Wiesbadenu; slike, od Maneta in Letouche do Guernina pa so bile razstavljene v dvorani palače nadvojvodinje luxemburške v Biebrichu ob Renu, par kilometrov od Wiesbadena, kamor je vozil tramvaj. V tej razstavi so bile zastopane vse smeri od klasične tradicije do najmodernejših form. Razstavljena so bila samo originalna dela: skulpture, gravure in slikarstva živčnih umetnikov. Da pa je obiskovalce spoznal, po kakšnih psiholoških razvoju je hodila moderna šola in kakšne vezi jo vezajo s klasicizmom, so bile razstavljene tudi slike velikih mojstrov sedanje dobe, naprimer Degasa, Renoirja, Maneta in skulpture Rodina.

Francoska dekorativna umetnost, ki ima za seboj slavno zgodovino in ki se je danes krasno razvila, je bila zastopana na tej razstavi v vseh panogah: moderni stil v pohištvi, ki kaže originalno harmonijo linij, keramika in steklenina, masivna in finna, temna in irizirana, umetni izdelki iz lesa in železa, vezava knjig v usnje, izdelki iz svile, šareni in v svetlih, živih barvah, nakit in dragulji vseh vrst itd. Francoski dekorativna umetnost je vsak dan bogatejša in raznoličnejša.

Zelo zanimiva je bila tudi retrospektivna razstava francoskega interieura od 18. stoletja do današnjih dni. Kralji, visoka gospoda, bogati meščani, principi, modre krvi in prvi financ, pisatelji in umetniki, vsi so si radi okrasili svoje domove z lepimi stvarmi. Oni so ustvarili francoski stil, iz katerega črpajo arhitekti vsega sveta že nad dvesto let svojo inspiracijo in se vračajo več ali manj k njemu, tudi če se skušajo od njega siloma oprostiti. Elegantni, intimni interieuri so bili razstavljeni: pisalna miza, na kateri je bilo pisano kdor koli duhoviti pisma, naslanjač, v katerem se je sanjalo nebroj sladkih sanj, kanape, ki je čul zaupne besede ljubezni, — blazine, ogledala, lahne čipke, portreti, risbe. . . Vse te stvari so bile združene — v harmonično

PRVA ŠAMPJONKA.

Pred kratkim so se vršile v italjskem mestu Bercia avtomobilne tekme. Zmagala je baronica Marija Antonietta Avanzo, ki je vozila z največjo naglico.

celoto in na ta način se jim je videla duša nekdanjega življenja.

V okviru umetniške razstave je bil tudi oddelek za umetnost oblačila. Umljivo je, da so poleg oddelka za lepo umetnost, za dekorativno umetnost, poleg gledaliških, muzikalnih in slovstvenih manifestacij pokazali tudi oddelek, kjer je bilo razstavljeno najfinerje in najkusejše, kar premore francoska krojaška industrija in moda. Ta razstava je bila naravno pripravljena samo iz umetniškega stališča brez vsakega trgovskega namena. Toaletna je umetniško delo, kakor slika ali keramika. Zato mora biti razstavljena pod istimi pogoji.

Komite razstave je povabil pariška gledališča, da so prirejale predstave v zasedenih krajih, saj je gledališče ne samo izraz umetnosti, ampak tudi izvrstno propagandno sredstvo. Razen opere in opere se je odzvala temu povabilu tudi drama.

Mesto Wiesbaden, imenovano "severna Nizica", je videti, kakor da bi bilo nalašč sezidano, da ugaja tuje: široke avenije s košatim drevmi, moderne konstrukcije, elegantne vile, bogate izločbe, da se človek kar ne more nagledati.

To mednarodno mesto s stoliščem prebivalcev je bilo pred vojno rendezvous stolišč gostov. Nemci, Angleži, Rusovi, Francozi itd. Zaradi danih razmer se je njih število skrčilo in obsega predvsem Francoze in zavezniške narode, ker Nemci ne morejo priti v zasedeno ozemlje. Mesto leži ob vzhodni Taunusu, par kilometrov od Rena ter ima prav slikovito lego. V mestu samem je za zabavo izvrstno skrbjeno: razen opere ima celo vrsto kinov, konjsko dirkališče, nišča itd. Kdor ljubi foxtroto, je imel na razpolago dancinge, kjer je lahko občudoval elegantne parčke, ki so se zibale v viražnem ritmu jazz-bandov.

Wiesbaden je namreč svetovnoznano kopališče; že Rimljani so poznali zdravilno moč njegovih vrelov. In ker imajo ljudje, ki se hodijo zdraviti v taka kopališča, ponavadi preveč denarja in 24 ur časa na dan, je umljivo, da je moral biti dober preskrbljeno za njih zabavo.

Strašne razmere v berlinskih nižjih slojih.

Policijski komisariat nekega berlinskega okrožja je odkril strašne razmere, ki vladajo v nižjih slojih. Komisariat je dobil prijavo, da je v Engerthovi ulici 43 troje otrok, ki so spolno okuženi in sicer v starosti od 7 do 11 let. Okužila jih je 11letna deklica, ki je v vednostjo svoje matere občevala z nekim kočijažem in z nekimi strojarskim delavcem. Policija je aretirala oba, kakor tudi mater, deca pa so poslali v bolnico. Policija vodi obsežno preiskavo.

Novo pokopališče za Pariz.

(Iz njegovih člankov in spisov leta 1846. — 1851.)

Mučno vprašanje, ki je že dolgo časa vznemirjalo Parizane in ki se tiče pokopališč, bo najbrž rešeno na temelju poročila dr. Rouxa, člana občinske komisije, kateri se je poverilo proučevanje tega vprašanja. Sedanja pokopališča so prenapolnjena ter ogrožajo zdravje. Razširiti jih bi bilo predrago ter tudi drugače nezaželjeno. Sežiganje, od katerega se je toliko pričakovalo, pomenja izjalovljenje, kajti le 600 ljudi so sežgali proti 50 000 pokopanim.

Komisija predlaga zgraditev štirih velikih pokopališč 25 kilometrov izven Pariza ter zvezati ta pokopališča z mestom z železnicami. Vsi pogrebi bi se vršili s pomočjo vlakov in s tem bi odpadli tudi pogrebni sprevodi, ki sedaj ovirajo že itak prevelik promet po ulicah in cestah Pariza.

Vse pogrebne obrede bi se vršilo v kapelah, katere se namerava zgraditi na novih pokopališčih.

Koliko imajo plače delavci po raznih državah?

Naslednja statistika, preračunana povprečno v švicarske frankce, nam pove naslednje: na Angleskem 2.10, na Švicarskem 1.77, na Francoskem 1.10, Belgijskem 1.03, v Italiji 0.55, v Nemčiji 0.55, v Avstriji 0.52.

Slikar Izidor Kaufmann, eden izmed zelo znanih dobrih slikarjev stare šole, je te dni na Dunaju umrl.

Stavkajoči delavci pognali lokomotivo proti osebnemu vlaku.

Stavkajoči delavci v Rozairju s meriki so pognali proti osebnemu vlaku lokomotivo tovornega vlaka. Žrtve ni bilo nobenih, toda stavkajoči so si v drugič premislili, da bi se enkrat vozili med stavko.

Se en močan dokaz za Darwina.

Angleski tisk pretresuje te dni novo odkritje, ki so ga napravili delavci pri kopanju v rudniškem revirju Broeken Hill v severni Rodexiji na Angleskem. Našli so veliko kosti, dobro ohranjenih, med njimi celo lobanjo, ki je pripadala človeku, kateri je bil silno sličen znanemu Pithecanthropu (človeku v opici) v otoku Java. Na dobro ohranjenih zobeh je poznati, da je močno trpel na zobobolu, ker jih je imel precej razjedene od karije, oditi po zemeljskih plasteh, v katerih so ti estanki in še razni estanki prazilvali, je bila doba, v kateri je ta človek živel v terieru, in sicer v njegovi takozvani pliocenski dobi, par milijonov let pred nami. Zanimivo bo videti, kako se bo sedaj bigoterija izmazala pred tem novim dokazom za razvojno teorijo. Ko so našli Pithecanthropove kosti, je vse cerkveno nazadnjaštvo vpilo z velikim glasom in os posemen slučaj se ne pomeni dokaza. Veda napreduje in dogmatične teme se polagoma umikajo pred njeno lučjo; s spoznanjem napreduje človek, iz nekdajne prazilvali v vedno in vedno bolj poduhovljeno bitje.

Kakor poroča boljševiski tisk

je na železniških sovjetske Rusije uveden red pomanjkanja delavcev 12 urni delovni čas.

Velik promet v bratslavskem donavskem pristanišču.

Kakor poročajo iz Bratislave, glavnega mesta Slovaške, znaša promet v bratslavski luki sedaj mesečno do 32 000 ton, dočim je pred vojno, ko je pripadala Mađarski pod imenom Požun, znašal le 3000 do 4000 ton.

Izum v šolski klopi.

Italijanski listi poročajo, da je neki gimnazijec, ki je hotel maturirati, pa ni bil zadosti pripravljen, prišel na interesantno idejo prevare. Izumil je posebne vrste radiografski aparat za sprejemanje in oddajanje ter ga "instaliral" v svoji klopi. Ravno tak aparat pa je imel v sobi eden njegovih prijateljev. Aparat je izvršno funkcioniral, toda eden profesorjev je odkril prevaro in gimnazijec ni napravil mature. Ko je izumitelj radiografije Mareoni to izvedel, je poklical mladeniča k sebi, se žudil enostavnosti njegovega aparata in ga takoj namestil v svoji delavnici. Učeni profesorji bodo lepega dne seveda prezirali "nezelepa" izumitelja, ki morda ni imel talenta za prirodoslovje ali grščino.

Načela Karla Havlička.

Prva in najglavnejša skrb naša mora biti za narodnost, za jezik.

Največja svoboda brez narodnosti ni nič, ker to je svoboda le za tujce, za tlačitelje in gospode naše, ne pa za nas.

Kjerkoli ne vlada vaš jezik, vaš narodnost, ste zatiranci tudi v najsvobodnejših deželah.

Pri kateremkoli narodu vlada tuj jezik po uradih, po šolah in v življenju, tam ni prave svobode tam ni demokracije, nego tam je aristokracija in sicer najstranotnejša aristokracija jezika.

Emancipacija od nemštva mora biti v vsakem pogledu naše geslo. Zato bodi studium jezikov in literatur romanskih, zlasti pa angleskih in francoskih glavna — skrb naših nadarjenih in omikanih mladeničev.

Naša dolžnost je privedi naš narod na ono stopnjo omike duševne in srčne, ki usposobi ljudstvo, da si ohrani svobodo in pravno vlado.

Le nikar nikdar, pa naj se nam godi še tako hudo, ne izgubiti nade v bodočnost, nikdar iz nevelje nad trenutnimi nezdodami ne zavreči vsega ter ne zamenjati dolžnosti svoje k bodočnosti! — Poučevanje ljudstva, odpiranje njegovih oči, ravnanje k branju itd. sicer ne prinese takoj velikih očitnih posledic, toda v istini je to vendar edina in verna pot k bodoči svobodi in ravnopravnosti. Zato bodi vsakdo, ki je že prišel do zavednosti, učitelj onih, ki še tiče v temi!

Svoboda se ne da prikricati, — priplakati in izlamentirati; le iz pridne roke zvezete nade! V enem letu, dveh, se ne more predelati vsega, kar so pokazala stoletja. Če bi bil zdaj vsak državljani že tako izobražen, da bi razumel, česa nam je treba, bi bilo le prava igračka, urediti državno upravo tako, kakor je tega svobodnim narodom treba. Torej moramo to ljudstvo poučevati in se tako vedno približevati zaželenemu cilju.

Kar se nam mora polagati predvsem na sree, je gotova disciplina. Dve hibi zlasti se opazita med nami v tem pogledu: — včasih preveč lahkomišelnost, zupanje in včasih zopet preveč nepotrebno nezupanje. Kolikermi, ki niso dotelj z ničemer dokazali niti svoje sposobnosti niti kakšne poštenosti za narod in njegov blagor, se je verjelo le za to, ker so zelo radikalno kričali. — Toda prepričali smo se zdaj, da je mnogo izmed njih v dobi nevarnosti docela umolknilo ali napravilo celo od najostrejšega radikalstva velik skok k vladnemu — hlapčevstvu.

Na drugi strani pa smo morali slišati, kako se sramote celo najiskrenjši naši možje, ki so neutrudno vse svoje življenje delovali za narod in ki bi bili z velikimi svojimi sposobnostmi ponos vsakega naroda. A zakaj? Zato, ker so bile nekatere njih misli drugačne nego onih, ki so se takrat po vladajoči moči smatrali za edino zveličavne spasitelje.

Privoščite vsakomur svoje osebno prepričanje v nekaterih rečeh, zakaj ni mogoče, da bi mislili vsi ljudje o vseh stvareh enako kakor na komando!

Ena krivica rodi tisoč drugih, a eno samovolje zruši tisočero pravice. Tako tudi resnica, svoboda in pravica v političnem in narodnem življenju ne obstajajo brez resnice, svobode in pravice verske, a zlasti v naših okolnostih se mora vsakdo, kdor hoče pomagati k premagi posvetnega absolutizma, bojevati najprej proti cerkvenemu. Cerkevni absolutizem je potuha posvetnemu, eden stoji vrh drugega, eden z drugim pada, a kdor poruši stebel samovolje in absolutije cerkve, zruši gotovo v politično samovolje.

Izražajmo svoje zahteve vedno na zakoniti cesti in verujmo, da se mora vselej zdobiti zgodi to, česar si želi ves narod. Nobena moč na svetu ni tako silna, da bi se mogla ubraniti upravičenih zahtev vsega naroda.

V politiki ne smemo nikdar dati prednosti mislim in planom poetičnim, ki so v istini brez temelja. Revolucija proti despotom je krasna stvar, a fe, kadar se obnese.

Mi vsaj smo se priznavali vedno k temu mnenju, da se vrši ves napredek le pa česti razuma, a brez nasilja; naj vsaka stranka predloži svoje predloge, a kar je najlepšega, naj si narod izbere zase. Proti misli naj se bori misel, a ne orožje, nasilje, prepoved in preganjanje.

Domoljublje je ogenj; le da so nekateri premog, kurivo in drva, ki gori, drugi pa se ob tem ognju grejejo ali jim sveti ali si ob njem kuhajo svojo kašo ali si pipo in smodke prizigajo . . .

Bil je že čas, da bi nam začelo to naše rodoljubarstvo prehajati iz ust v roke in v tele, da bi namreč iz ljubezni za svoj narod več delali nego o tej ljubezni govorili, kajti iz samega priganjanja k rodoljubju pozabljamc na izobraževanje naroda.

Najprej naj bo vsak naš človek podjeten, priden, pošten izobražen in čele potem rodoljub. Kako more človek, ki pozablja na lastno svojo čast, braniti narodno?

Tudi nam se že gabi to neprestano besedičenje o rodoljubju, rodoljubih in rodoljubkah, s katerimi nas v verzih in prozi naš pisatelj že dolga leta ne nemišljam preganjajo. . . Prepričan sem, da je lažje in veseleje za domovino umreti, nego to množico enoličnih spisov o domoljubju — prečitati.

Po svojem preprostem razumu mislim, da ljubiti domovino, pomenja dajati zanjo denar, delo, srečo, čast itd., ne pa čenčati in vedno trobiti da je doma vse lepše nego drugje, da so vsi drugi na radi za nič.

Dostojen človek ne sme biti kosmopolit. Kdor trdi, da ljubi vsakogar, ne ljubi nikogar.

Rodoljubi so se zvali oni maloštevilni možje in mladeniči, ki so v imenu in pod firmo filologije delovali neumorno za vstajenje naroda. Vsem je znana ta naša idilična doba, ko so bili bali, besede in gledališča nedolna dvigala češke svobode in narodnosti, ko se je ustanovitev majene — knjižnice smatralo za znamenit in spomin vreden dogodek.

Toda zdaj nismo več zakotna sekta, — mi smo narod češki! — Glavna stvar je, da bi bilo vodstvo naše politike modro in svobodno, potem pa podprta s primernimi zakoni vevete naša domovina.

Ako hočemo biti dobri Slovani moramo gojiti najprej vse, kar je dobrega za lastno pleme. Slovanstvo se utrdi le tedaj, kadar bodo njegova posamezna plemena zlasti Čehoslovani — Jugoslovani, Poljaki in Rusi, vsako zase močna, ter se med njimi v vzajemni podpori vname tekma.

Realnost Slovanstva temelji na realnosti posameznih plemen. — S ponosom pravim: "Jaz sem Čeh!" a nikdar ne: "Jaz sem Slovan." Slovanstvo je šele ideal, h kateremu stopamo, a v praktičnem življenju je nemogoče, že zdaj opirati se na ta ideal, kakor tisti, ki dela, stedi in hoče biti bogat, a se že zdaj baha s svojim bodočim bogastvom.

Slovanstvo vzajemnost razumevamo tako, da ni treba nobene enoličnosti niti v verskem, niti v političnem, niti literarnem pogledu v tej slovanski enoti, nego se vzajemno podpiramo proti skupnemu sovražniku in sicer se podpiramo tako, kakor dovoljujejo okoliščine. Tako daje vsak slovanski narod drugemu to, kar ima in kar ta drugi lahko uporablja.

Slovani ne bodo zlorabljali svo je zmage k tlačanju drugih narodov, kajti mi smo resnično in pošteno liberalni in nočemo svobode le zase, nego za vse. Stojmo trdno skupaj, zvesti svobodi, poštenosti, slovanski svobodi, ki noče gospodariti nad drugimi, nego hoče biti le enaka vsem in vsakomur.

Vsakdo je demokrat kadar gre za koga višjega kakor je sam, a vsakdo je aristokrat poleg nižjega. Ta prava demokracija pa ni v tem, da bi se ravnali po višjih, kar je lahko, nego da se ne dvigamo nad nižje. Vsakdo mora začeti z demokracijo v samem sebi, in potem pojde.

Navadno se pravi o vladah, da se niso ničesar naučile in da niso ničesar pozabile, toda narodom se mora svetovati, naj bi se trudili, mnogo se naučiti, a ničesar ne pozabiti.

Vdova Leruž. Spisal E. Gaboriat.

Prevedel za "Glas Naroda" G. P.

Francoski detektivski roman.

87

(Nadaljevanje.)

— Nikdar!
— Potem se bomo izročili oblastim. Videli boste, kakšen učinek bo imelo to na ime, ki vam je tako drago.

Grof, ves blazer od srda, je skočil proti pisalni mizi, da se polasti pištole. Noel pa se je postavil pred njega.

— Nikarte se boriti, — je rekel hladno. — Jaz sem močnejši. Stari grof je stopil nazaj.

Ko je govoril o obravnavi, škandalu in nečasti, je napravil Noel velik utis na starega moža.

Za trenutek je omahoval nad ljubeznijo do svojega imena ter vročo željo, da vidi tega lopova kaznovanega ter se ni mogel odločiti.

Konečno pa je zmagala ljubezen do imena, ki dosedaj še ni bilo omejevano.

— Napravimo konec, — je rekel z glasom, ki se je tresel ter bil poln skrajnega zaničevanja, — napravimo konec temu gnusnemu prizoru. Koliko zahtevate?

Toliko denarja kot ga imate tukaj, a hitro!

V soboto je sprejel grof od svojega bankirja svoto, katero je dobil za opremo sobe, o katerem je domneval, da je njegov legitimni sin.

— Jaz imam tukaj osemdeset tisoč frankov, — je odgovoril grof.

— To je zelo malo, — je rekel odvetnik, — a dajte mi ta denar. Računal sem, da bom dobil od vas petsto tisoč frankov. Če se mi posrebi uiti zaisedovalcem, morate imeti pripravljeno preostalo svoto, namreč štiristo in dvajset tisoč frankov. Ali mi obljubite, da boste dali ta denar, ko ga bom zahteval? Bom že našel sredstva, da vas obvestim o tem, ne da bi jaz kaj riskiral. Za to ceno me ne boste nikdar več videli.

Edini odgovor starega grofa je obstajal v tem, da je odprl majhno železno blagovno, vzdiral v zid ter potegnil iz nje šop bankovcev, katerega je vrgel pred noge Noela.

Blisk srda se je pokazal v očeh odvetnika, ki je stopil korak naprej proti staremu grofu.

— Ne tirajte na predalec, — je rekel preteče, — ljudje kot sem jaz, ki nimajo ničesar izgubiti, so nevarni. Lahko se oprostim in potem...

Kljub temu pa se je sklonil ter pobral bankovce.

— Ali mi hočete dati svojo besedo, — je nadaljeval, — da mi boste dali preostalo?

— Da.

— Potem grem. Ne bojte se. Jaz bom veren sklenjenemu dogovoru. Nikdar me ne bodo ujeli živega. Z Bogom, oče moj. Vi ste resnični zločinci, a vi se boste izognili kazni. Nebo ni pravično. Jaz vas proklinjam!

Ko so eno uro pozneje stopili služabniki v sobo grofa, so ga našli ležečega na tleh, z obrazom za preprogi, skoro brez vsakega znamenja življenja.

Noel pa je zapustil hišo ter se opotekal navzgor po Rue Universit.

Zdelo se mu je kot da se migoje tla pod njegovimi nogami in kot da se podira celi svet.

Ob istem času, kar je zelo čudno, pa je občutil nevihtno olajšanje, skoro veselje.

Teorija poštenega Balana je bila korektna.

Vsega je bilo konec. On je bil uničen. Nikakega strahu več, nikakih bedastih teorijev, nikake hinavščine, nikakih bojev. Od sedaj naprej se mu ni treba ničesar več bati. Njegova strašna vloga je bila izigrana do trpkoga konca in sedaj je lahko položil na stran svojo masko ter prosto dihal.

Neodoljiva utrujenost je sledila visoki napetosti živcev in strasti, ki ga je držala pokonci, dokler ni grof uničil njegove arogance. Vsi vrmeti njegovega organizma, napeti do skrajnosti tekom zadnjega tedna, so popustili. Mrzlica, ki ga je skozi zadnjih osem dni držala pokonci, ga je sedaj zapustila. Z izmučenostjo pa je čutil obzem veliko potrebo počitka. Občutil je velikansko praznino ter skrajno brezbržnost napram vsemu.

Njegova neobčutljivost je bila v veliki meri slična oni, ki se leti ljudi, obolelih na morški bolezni. Taki ljudje se ne brigajo za nobeno stvar. Ne morejo se prenehati ter nimajo niti moči, niti poguma, da bi mislili. Iz njih letargije bi jih ne mogla predramiti niti največja nevarnost, niti smrt sama.

V tem trenutku bi ga lahko aretirali. On bi niti ne mislil na odpor, kajti niti na misel mu ni prišlo, da bi se skril, da bi bežal, da bi rešil samega sebe na ta ali oni način.

Za trenutek se je resno pečal z mislijo, da se izroči oblastim, da bo lahko spal, počival ter se oprostil tega strahu glede varnosti.

Prišel pa se je boriti proti tej letargiji. Prišla je reakcija in otrpelo se je te slabosti duha in telesa.

Prišel se je zavesti svojega stališča in nevarnosti, v kateri se nahaja. Videl je pred seboj z grozo krvni oder, kot vidi človek v svitu bliska zevajoči prepad.

— Rešiti moram svoje življenje, — si je mislil, — a kako?

Lotil se ga je ni teror, ki očepa morileca celo navadnega zdravega razuma.

Ozrl se je naokrog in zdelo se mu je, da so se trije ali štirje minoidci radovedno ozirali vanj. Njegov teror je postal še večji.

Prišel je niti naprej proti Quartier Latin, brez črta, brez namena, da ubeži samemu sebi.

Kmalu pa se je ustavil, kar je zapazil je, da je njegovo čudno obnašanje vzbudilo pozornost.

Zdelo se mu je kot da ga hoče vsakdo v naslednjem trenutku proglasiti morilecem. Mislil je, da čita zaničevanje in grozo na vsakem obrazu, aum v vsakem pogledu.

Sel je naprej ter si ponavljal:

— Slediti moram gotovemu načrtu.

V svojem strašnem razburjenju pa ni bil zmožen videti nobene stvari, ni mogel napraviti nobenega načrta ali se odločiti za to ali ono stvar.

Ko je privi do misli na zločin, si je rekel samemu sebi: — Moje me bodo zasledili. — S tem v mislih je započel načrt, ki naj bi ga dvignil nad vsaki strah pred razkritjem. Rekel si je, da bo storil to in ono; da se bo poslužil te in one zvižace, tega ali onega izhoda. Brezplodno premišljevanje naprej! Nobena posamezna točka nekdanjega načrta se mu je zdela sedaj izvedljiva ali primerna. Sedaj so ga iskali na celim bežem svetu in poznali niti enega kraja, kjer bi se čutil popolnoma varnim.

Nahajal se je v bližini Odeon gledališča, ko je neka misel, hitrejša od bliska, razsvetlila njegove možgane.

Mislil si je, da ga brezdvoma že zasledujejo. Njegov opis bo razširjen po celim svetu. Njegova bela kravata in skrbno negovana brada ga bosta prav tako gotovo izdala kot bi nosil na hrbtu plekat: — To je Noel Gerdy.

Zapazil je brivnico ter stopil v vratom. Že je prijel za kljuko, a se premislil.

Brez dvoma se jim bo zdelo čudno, če si bo dal estriči brado. Lanko ga bodo izpraševali zakaj.

Odšel je naprej.

Videl je drugo brivnico, a isti dvomi so se ga lotili ter odvračali od nakane.

(Dalje prihodnjik.)

Razne vesti.

Jubilej litografije.

V novembru je minilo stopenetdeset let, odkar se je gledališki mu igralec Petru Snefelderju v Pragi narodil sin Alojz Snefelder in ki je nato dobil angažma v Monakovem; tam je sin Alojz obiskoval juridične nauke ter se pečal z dramatikom. Napisal je nekaj igrice, ker pa je bil tisk drag, je izumil litografijo. Kmalu nato je izumil litografijo barvnega tona in barvotiska. Izumitelj je umrl leta 1834, ko je bil kamenotisk razširjen že po vsem kulturnem svetu. Pariški litografi so izdali za ta jubilej krasen album z reprodukcijami razne tehnike.

Razkritja o umoru bolgarskega ministra Dimitrova.

Iz Sofije poročajo o novih podrobnostih glede skrivnostnega umora ministra Dimitrova. Ministrski predsednik Stambolijski je izjavil, da je zločin oslepljenja in umora sina narodnega poslanca Georgijeva v zvezi z umorom ministra Dimitrova. Stambolijski pravi, da je bil deček umorjen zato, ker je opazil v stanovanju zverinske ženske, ki ga je umorila, več nepoznatih ljudi. Deček, ki je bil zelo inteligenten, je opazil, da ti ljudje šepetajo, si razdeljujejo denar in da so zelo sumljivi. Zarotniki so zato sklenili, da mora deček izginiti, kar so tudi storili. Toda ravno njegova smrt je pripomogla k odkritju resnice in aretaciji morilcev. Ničee prizadetih ne uide zasluženi kazni.

Vzhodno vprašanje in balkanski narodi.

Zastopnik srbske nacionalne politike v bivši Madžorski dr. M. Polit - Desantič, ki je pred poldrugim letom umrl v Temešvaru je zapustil mnogo interesantnih in za našo politično kulturno borbo v Vojvodini pomembnih rokopisov. Med njimi je tudi spis, ki ga je dr. Polit Desantič napisal v nemškem jeziku in ki vsebuje 57 velikih pol z naslovom: — Vzhodno vprašanje in balkanski narodi. Ta rokopis je sedaj kupila kraljeva akademija v Bukarešti za 45 tisoč levov ter bo na predlog ministra za narodnosti in ministra prosvete tiskan v petindvajset tisočih izvodih. Ki se bodo razposlali po Romuniji in inozemstvu. Navsezadnje bodo — Romuni proglasili našega človeka za Romuna.

Clemenceau je definitivno obratunal s politiko?

"Berliner Tageblatt" poroča iz Pariza, da piše Clemenceau knjigo, v kateri bo opisal vse izkušnje svojega dolgega življenja. Knjigo je pričel pisati komaj pred pol letom in misli, da je ne bo mogel končati preje kakor v treh letih. V slučaju, da umre preje, se ne sme ta knjiga nikdar priobčiti, ampak se mora sežgati. Knjiga ne bo vsebovala nikakih političnih spominov. Clemenceau ni shranil iz dobe svojega političnega delovanja nobenega pisma, nobenega dokumenta in

COLUMBIA GRAMOFONE

od \$30.00 - \$250.00

VELIKA ZALOGA PLOŠČ V VSEM JEZIKIH.

Imam novo zlogo nemških in portiranih "Homokord" rekordov.

Brezplačne cenike dobite pri:

VICTOR NAVINŠEK, 331 Greeve St., Conemaugh, Pa.

Slovensko - Amerikanski KOLEDAR za leto 1922

Poleg koledarskega dela vsebuje obilico poučnih člankov, zanimivih povesti, nasvetov za zdravje in dom, raznoterosti, šale itd.

Nad vse zanimiv je članek "Proti delavska špijonaža v West Virginiji".

Ko bodo delavci to prečitali, jim bo marsikaj jasno, o čemur dosedaj niso niti pojma imeli.

Koledar krasi cela vrsta krasnih slik.

Čtivo je tako izbrano, da mora zanimati vse sloje našega naroda.

Cena je 40 centov s poštnino vred.

Za Jugoslavijo je poštnina ista.

Naročite ga za svoje sorodnike in znance v stari domovini.

Vsakdo bo vesel tega božičnega daru.

Naročite ga še danes!

Slovenic Publishing Co.,
82 Cortlandt St., New York

Severova zdravila vzdržujejo zdravje v družinah.

Kašelj in prehlad.

V tem letnem času vlada kašelj in prehlad pri odraslih in pri otrocih. Če se zanemari, se razvije iz tega komplikacija, ki se lahko nevarna. Iznemite se zlim posledicam prehlada z vzajem Sever's Cold and Grip Tablets (Severjevih Tableto) zoper prehlad in grip. Cena 50 centov. — Hitro odpomoč proti kašlju dobite, če vzamete

Severa's

Cough Balsam

(Severjev Balsam zoper kašelj). Pomirjuje razdraženost, omehča zločevanje, ustavi kašelj, povzroča lažje dihanje in pomaga pri povrnitvi normalne stanje. Verje steklenice 50 centov, manjše 25c. Pri lekarnah.

W. F. SEVERA, CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

nobenega dnevnika. S političnim življenjem noče imeti več nobenega opravka ter je izjavil dobre volje: Videl sem kakor Karl V. svoj lastni pogreb. — Njegovo zdravje je železno in še vedno misli na nova večja potovanja.

ADVERTISEMENTS.

Kje je moj brat ANTON PERDEC? Doma je iz Sela na Krasu št. 30. V Ameriko je odpotoval leta 1913. Sporočiti mu imam nekaj važnega. Meni je še avstrijska vlada dovolila, da lahko izpremenim svoje ime v Petrovič in vsled tega naj se mi brat oglasi na naslov: Josip Petrovič, Selo na Krasu št. 30, Venezia Giulia, Italia.

BOLGARSKI KRVNI ČAJ.

Na milijone jih rabi ta čaj, da odstrani prehlad, vzamejo ga vročega uredno pred spanjem. Pomaga prebavi, lahkom želodcu, ledicam in čisti kri. Vprašajte lekarnarja, ali po pošti za varovano, v velika družinska skatla 1.25, 3 skatle \$3.15 ali 6 za \$5.25. Naslov: Marvel Products Company, Marvel Building, Pittsburgh, Pa.

GROZDJE! GROZDJE!

PO ZNIZANI CENI

Grško, male jagode \$6.50 boksa 50 funtov.

Malaga, velike jagode \$3.25 boksa 25 funtov.

Fige (reše) letošnje 15c, funt, boksa 25 funtov.

Česnje \$2.50 boksa 25 funtov.

Brinje 10c, funt, na debelo po 8c.

Z naročilom, pošljite \$2.00 za vsako boko.

ADRIATIC IMPORTING CO.,

606 - 11th Avenue, New York, N. Y.

ADVERTISEMENTS.

KRETANJE PARNIKOV

Kedaj približno odplujejo iz New Yorka.

CENTEN STATE	15 dec.	—	Boulogne	LA LORRAINE	29 jan.	—	Havre
LA SAVOIE	23 dec.	—	Havre	CARONIA	28 jan.	—	Reka
LA SAVOIE	23 dec.	—	Havre	ZEELAND	28 jan.	—	Cherbourg
LA SAVOIE	23 dec.	—	Havre	FINLAND	4 febr.	—	Cherbourg
LA SAVOIE	23 dec.	—	Havre	LA TOURNAINE	4 febr.	—	Havre
LA SAVOIE	23 dec.	—	Havre	RYNDAM	4 febr.	—	Boulogne
LA SAVOIE	23 dec.	—	Havre	AQUITANIA	7 febr.	—	Cherbourg
LA SAVOIE	23 dec.	—	Havre	LA SAVOIE	11 febr.	—	Havre
LA SAVOIE	23 dec.	—	Havre	CARMANIA	11 febr.	—	Havre
LA SAVOIE	23 dec.	—	Havre	FRANCE	18 febr.	—	Havre
LA SAVOIE	23 dec.	—	Havre	ADRIATIC	18 febr.	—	Genoa
LA SAVOIE	23 dec.	—	Havre	OLYMPIC	18 febr.	—	Cherbourg
LA SAVOIE	23 dec.	—	Havre	N. AMSTERDAM	18 febr.	—	Boulogne
LA SAVOIE	23 dec.	—	Havre	PARIS	21 febr.	—	Havre
LA SAVOIE	23 dec.	—	Havre	AGUITANIA	23 febr.	—	Cherbourg
LA SAVOIE	23 dec.	—	Havre	KROONLAND	25 febr.	—	Boulogne
LA SAVOIE	23 dec.	—	Havre	MINNEKAHA	26 febr.	—	Hamburg
LA SAVOIE	23 dec.	—	Havre	NOORDAM	26 febr.	—	Cherbourg
LA SAVOIE	23 dec.	—	Havre	ARABIC	4 marca	—	Genoa
LA SAVOIE	23 dec.	—	Havre	ZEELAND	4 marca	—	Cherbourg
LA SAVOIE	23 dec.	—	Havre	LA LORRAINE	4 marca	—	Havre
LA SAVOIE	23 dec.	—	Havre	LA SAVOIE	11 marca	—	Cherbourg
LA SAVOIE	23 dec.	—	Havre	FINLAND	11 marca	—	Cherbourg
LA SAVOIE	23 dec.	—	Havre	RYNDAM	11 marca	—	Boulogne
LA SAVOIE	23 dec.	—	Havre	PAPIS	15 marca	—	Havre
LA SAVOIE	23 dec.	—	Havre	LA SAVOIE	18 marca	—	Cherbourg
LA SAVOIE	23 dec.	—	Havre	N. AMSTERDAM	25 marca	—	Boulogne
LA SAVOIE	23 dec.	—	Havre	FRANCE	23 marca	—	Havre

Rede cen za vozne listke in vse druge pojavnice, obvezne se na "Glas",
FRANK SAKSER STATE BANK, 82 Cortlandt St., New York

FRENCH LINE

COMPAGNIE GÉNÉRALE TRANSATLANTIQUE

Express Postal Service

Direktna služba v

Jugoslavijo

preko Havre

z velikimi parniki vs 2 in 3 vikaje

SAVOIE 23. dec.

LORRAINE 31. dec.

TOURNAINE 7. jan.

ROCHAMBEAU 17. jan.

Za družine nudimo izborna ugodn

nosti tretjega razreda — kabine z

dvema, štirimi, šestimi in osami

posteljami. Vsi taki posteljni bode

deležni iste lahke službe in hane

ne, vseh katere je znana Francoska

črta.

Za nadalje informacije vprašajte pri

lokalnih agentih FRENCH LINE.

COSULICH ČRTA

Direktno potovanje v Du

brovnik (Cravaz) in Trst.

PRESIDENT WILSON

24. januarja, 1922.

Cena za Trst in Reko 32:

Pres. Wilson 8114 in 84 d. d. d. d.

Argentina in Belvedere 1.63 in

85 evrov.

Potom listke izdanih za vsa kra

je v Jugoslaviji in orudi.

Razredne ugodnosti urveza, dru

ga in tretjega razreda.

Potniki tretjega razreda dobivajo

brezplačno vilo.

PHELPS BROTHERS & Co.

Passenger Department

2 West Street New York

Za Božič

je sedaj čas poslati svojcem

v staro domovino ali jugoslo

vanske krone, činarje, ita

ljanske lire ali čeke v ameriških dolarjih. Vse te dobite po

nizkih cenah in hitro postrežbo pri:

Frank Sakser State Bank

82 Cortlandt Street, New York

DR. LORENZ

644 Penn Ave.,

PITTSBURGH, PA.

EDINI SLOVENSKE GOVORČE ZDRAVNIK

SPECIALIST MČSKIH BOLEZNI.

Meja stroka je zdravjenje akutnih in kroničnih bolezni. Jaz

sam že zdravim nad 23 let ter imam skušnje v vseh boleznih in spoznati

in ker znam slovensko, zato vas morem popolnoma razumeti in spoznati

vašo bolezen, da vas odpravim in vrnem moč in zdravje. Skozi 23 let sem

pridobil posebno skušnjo pri zdravljenju možkih bolezni. Zato se morate

popolnoma zaneati na mene, moja skrb pa je, da vas popolnoma ozdra

vim. Ne odlašajte, ampak pridite čimprej.

Jaz ozdravim zastrupljeno kri, masulje in liise po telesu, bolzuni v grlu, iz

padanje las, bolečine v kosteh, stare rane, oslabele živčne in bolezni v mehu

juledicah, jetrah, želodcu, revmatizmu, katar, zlate žile, nadsu itd.

Uradne ure: V ponedeljek: sredo in petek od 9. dopoldne do 5. popoldne;

v torek, četrtek in sobota od 8. dopoldne do 8. zvečer; v nedeljah in

praznikih od 10. dopold